

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

C. K. WYŻSZEGO GIMNAZYUM

W Kołomyi

ZA ROK SZKOLNY

1882.

T R E Ś Ć:

1. FLORA MIASTA KOŁOMYI I JEGO OKOLICY. Napisał prof. Leop. Wajgel.
  2. CZĘŚĆ URZĘDOWA.
-

K O Ł O M Y J A.

Nakładem funduszu szkolnego.

Z Drukarni Michała Biłousa.

Nr. 1225.
Spr. 60

Flora miasta Kołomyi i jego okolicy

przez

LEOPOLDA WAJGLA.

W S T Ę P.

Wiadomo, że gdy zimą zwiedzamy jakąś okolicę, słabe tylko możemy mieć o niej wyobrażenie, przeciwnie zaś podczas lata, kiedy lasy zielone, ogrody strojne w najrozmaitsze drzewa a warzywno różnobarwnym przepełnione kwiatem, i kiedy łąki i pagórki przyozdobione miłą szatą zieloną oko nasze bawia,— wtedy dopiero poznamy fizyonomią okolicy, bujność lub ubóstwo ziemi oraz zatrudnienie i stopień duchowego wykształcenia mieszkańców.

Chcąc podać obraz flory kołomyjskiej, muszę wspomnieć, że już w książeczce mojej „Rys miasta Kołomyi“ podałem główne rośliny bądź uprawiane po ogrodach i polach bądź dziko rosnące, które dla téj okolicy są charakterystyczne. Wspomniałem téż tam, że Kołomyja tak pod względem klimatologicznym jak i pod względem faunicznym i florystycznym leży na skrawku ziemi, który czyni przejście z Podola w góry i ze Zachodu na Wschód.¹⁾

Dla lepszego przeglądu miejscowości podanych przy wyliczeniu pojedynczych roślin, wypada mi nadmienić bliższe szczegóły dotyczące się ich położenia i gleby.

---

¹⁾ Rys miasta Kołomyi 1879. str. 75. Średnia ciepłota całoroczna wynosi dla Kołomyi 6·22° R., w Czerniowcach zaś 6·5°.

Kołomyja leży prawie pod 42°43' dł. i 48°32' sz. g. Najwyższym punktem blisko miasta po lewej stronie Prutu jest dworzec kolei, którego to miejsca wysokość 284·80 metr. wynosi. Pochyłość równiny kołomyjskiej od dworca ku Prutowi jest nieznaczna, cały bowiem spadek od dworca do Prutu czyni 22·45 mtr. Dalej po za miastem po lewej stronie Prutu wspomnienia godne wzniesienia są w Mariahilf 304 met., nad Rydelówką i Piadykami 305 m., nie wyłączając też kopca usypanego na Kosaczowie, którego wysokość 302 m. wynosi. Zresztą im dalej od miasta tém jest wyżej a wzniesienie to ciągle się podnosi aż do Gwoźdzca i dalej do Horodenki, skąd znowu poczyna się pochyłość ku Dniestrowi.

Po prawej stronie Prutu uwagi godne są wzniesienia jak góra Oskrzesiniecka, w Sopowie 297 m. i w Książ-dworze.

Za temi wzgórzami rozpoczynającemi Karpaty idą góry wyższe a z tych najwyższy szczyt w obecnym obwodzie kołomyjskim stanowi Rokieta w Berezowie wyżnym.

Główne miejscowości wycieczek florystycznych stanowiły: Werbiąż niżny i wyżny, Myszyn, Jabłonów, Berezów, Książdwór, Peczeniżyn, Mołodiatyn, Diatkowce, Szeparowce, Mariahilf, Słobódka leśna, Korszów, Kulaczkowce, Piadyki, Ceniawa, Korolówka, Oskrzesińce i Ispas. Cały ten obszar, mający w promieniu do 2 mil, należy do zlewiska Prutu, a główne potoki wpływające z lewej strony do niego są tu: Kołomyjka, potok Czarny, potok Rydelówka i potok Kosaczów, z prawej zaś strony wpada do Prutu Lucza ze Sopówką i Pistynka. Kiedy potoki z lewej strony prowadzą wody muliste z lasów i bagien, mając przy tém charakter wód podolskich, gdyż płyną leniwo, miejscami mają brzegi wysokie, bieg kręty, łożysko gliniaste, to z drugiej znowu strony są to wody górskie, czyste, z dnem żwirowatém i piaszczystém.

Cały obszar Kołomyi i jej okolicy po lewej stronie Prutu posiada pod warstwą czarnoziemiu podolskiego znaczny pokład (niekiedy na 1 metr w miąższości) gliny diluwialnej, która po spadzistych i pochyłych brzego-

wiskach zupełnie się odsłania. Pod gliną leży ryń niekiedy na kilka sążni miąższości. Im bliżej ku Podolowi ustaje żwir a występuje wapień i gips. Wapień znajduje się najbliżej Kołomyi koło Obertyna w Żabokrukach i Hawrylaku, gipsy zaś zdradzają się wklęsłościami lójkowatými jak n. p. między Horodenką a Obertynem. Lójki te powstały wskutek wypłukania gipsu, gdyż wówczas wierzchni czarnoziem z gliną usunął się i zagłębił. I z tego też samego powodu było koło Śniatyna b. r. lokalne trzęsienie ziemi połączone z hukiem.

Z prawej strony Prutu odmienne są stosunki. Pod warstwą aluwialną leżą u stóp Karpat potężnie rozwinięte warstwy ilów solonośnych, którym zawdzięczamy liczne źródła solne, jakie znajdujemy w okolicy Kołomyi, np. w Kniaźdworze, Mołodiatynie, Sopowie, Kluczowie, Stopczatowie, w Jabłonowie, Utoropach, Rungurach, w Berezowie, Akreszorach i in.

Kiedy więc północną część, począwszy od Kołomyi cechuje zbity ciężki czarnoziem podolski z gliną diluwialną, tworzącą niekiedy potężne pokłady i gdy zewnętrzna plastyka falisto pagórkowata z licznymi zagłębieniami lójkowatymi, oraz osiadłe po jarach wioski, których ogródy i osady dopiero wtedy się nam odsłaniają, gdy nagle spuszcza się z monotonną wierzchowiny ku tym dolinom, poprzęznanym zwyczajnie leniwym potokiem, dalej lasy czyli raczej dąbrowy złożone przeważnie z dębu, grabu, klonu i osiki, następnie łąki podmokłe i liczne haławy (mokrawiny), porośnięte turzycami, sitem, szuwarem i rozświetem (*Butomus umbellatus*), dalej uprawa roślin: hreczki, kukurydzy, tytoniu i dyni krom pszenicy na wielkie rozmiary, oraz występujący masami po polach i rowach bielun, lulek, piołun, bażnik (*Sambucus ebulus*) a w dąbrowach gęsta leszczyna i hordowina, następnie chów bydła przeważnie siwego, tudzież mieszkające po polach susły i gnieźdzące się dropie,²⁾ wreszcie z chrząszczów: nałanek krzyżak i żuk krawiec, a z pajaków tarantula cechują dostatecznie świat stepowy — jako Podole, które na przeciwległym

²⁾ W Obertynie, w Oknie także w Chlibycynie polnym już pojawiają się dropie, dalej ku Horodence są one p. spoliłszc.

brzegu Dniestru rozwinęło się z całą potęgą swych właściwości — to na południe od Kołomyi tuż za Prutem rozpoczyna się świat odrębny, świat górski. A przekonują nas nie tylko sterczące przed nami pasma gór, które w odległości już trzymilowej w całej pełni przed nami się rozścielają, ale także piaskowice karpacki występujący już w Myszynie z węglem brunatnym, dalej źródła solne, bukowe, grabowe i smerekowe lasy, dalej konie rasy huculskiej, wreszcie sami mieszkańcy z właściwościami górskiego ludu nie tylko pod względem ich budowy ciała, stroju i zwyczajów, lecz także co do budowy pomieszczeń i gospodarstwa dowodzi przewagi wpływu klimatu górskiego. Na skrawku więc tego pasu, gdzie świat stepowy z górkim najsilniej się ściiera, leży na rozległej równinie pochylonej ku Prutowi a od północy zamkniętej najbliższą dąbrową szeparowiecką Kołomyja.

Przylegające do miasta wsie od północy i wschodu z uprawniami polami i rozrzuconymi dąbrowami przypominają Podole a wrażenie to złudne byłoby zupełnym, gdyby nie góry pietrzące się na zachodzie i południu od miasta i nie szumiący po kamykach Prut.

Z powyższego zarysu miejscowości już każdy nawet mniej biegły florysta może mieć pewien obraz tujszej flory, obejmującej z jednej rośliny wyżyny podolskiej jak: *Crocus banaticus* H., *Orchis globosa* L., *Dipsacus laciniatus* L., *Aster Amellus* L., *Inula Helenum* L., *Artemisia Absinthium* L., *Viburnum Lantana* L., *Phlomis tuberosa* L., *Physalis Alkekengi*, *Eryngium campestre* L., *Eryngium planum* L., *Adonis vernalis* L., *Bunias orientalis* L., *Althaea officinalis* L., *Trifolium pannonicum* L., *Astragalus Onobrychis* L. i in.; tak znowu z północy wciskają się rośliny z nad brzegu Dniestru jak: *Festuca ovina* M., *Cornus mas* L., *Helleborus viridis* i in., a z południa wreszcie idą rośliny, cechujące góry wschodnie jak: *Carex remota* L., *C. sylvatica* L., *Anthericum ramosum* L., *Polygonatum verticillatum* Mönch, *Majanthemum bifolium* Dl., *Orchis mascula* L., *O. ustulata* L., *Lilium Martagon* L., *Arum maculatum* L., *Pinus larix* L., *Petasites albus* Gärtner, *Arnica montana* L., *Gentiana asclepiadea* L., *Veronica*

urticaefolia L., Melampyrum sylvaticum L., Pyrola secunda L., P. minor L., P. uniflora L., Monotropa Hypopitys L., Ribes grossularia L., Ranunculus Steveni, Dianthus Carthusianorum L., Papaver alpinum L., Geranium silvaticum L., Circaea alpina L., Geum montanum L. i t. d.

Widzimy więc, że w okolicy Kołomyi stykają się i łączą flory wyżyny podolskiej z górską, tak, że na małej stosunkowo przestrzeni około Kołomyi, jak po prawej stronie Prutu łągi na Werbiażu, Sopów, Kniazdwór, Oskrześnice, a po lewej stronie łągi, Diatkowce, Szeparowce, Korszów i Piadyki znajdziemy obok wschodnich podolskich i dnistrzańskich także w wielkiej ilości rośliny górskie.

Na koniec muszę też wspomnąć, że florę tutejszej okolicy badali po Zawadzkim i Herbichu częściowo lub w przejeździe i dla tego w pewnej tylko porze roku (tj. w lipcu, sierpniu i wrześniu³) A. J. Śleńdziński i Dr. Rehmann.

Ponieważ podpisany autor mieszkając tu od 9 lat stale, zatem okolice wyż wymienione zwiedzał w rozmaitych miesiącach i latach bądź to w celu etnograficznym bądź też faunicznym i florystycznym, przeto może nie tylko wyliczyć więcej roślin od wymienionych przez poprzedników, lecz także podał więcej stanowisk dla gatunków bądź już znanych, bądź dla tej miejscowości nowych, uzupełnił u wielu czas kwitnienia i podał przegląd ich rozpołożenia geograficznego.

³) Prace Zawadzkiego i Herbicha obejmuje dzieło: Die bischer bekannten Pflanzen Galiziens und Bukowina von J. A. Knapp. Wien. 1872.

„Przyczynek do flory obwodu kołomyjskiego“ przez A. J. Śleńdzińskiego w roczniku Komisyi fizyograficznej w Krakowie w 1874 r. obejmuje 414 gatunków roślin, między którymi są już także podane niektóre ze szczytów najwyższych gór Żabiego, dalej 8 gatunków pochodzi od przyjaciela mego J. Dziędzielewicza a 12 gatunków od b. ucznia mego Jurczeński. „Materiały do Flory wschodnich Karpat“ zebrane w r. 1871 i 1872 przez Dr. A. Rehmana. Spis ten obejmuje niektóre tylko rośliny z Kołomyi lecz bez stanowiska, tylko ogólnikowo, a rośliny tam wyliczone podają charakterystyczny obraz na góry wschodnich Karpat mianowicie Czarnohory a więcej szczytów Bukowińskich i Siedmiogrodzkich,

Spis niniejszy obejmujący 715 gatunków samych roślin jawnokwiatowych, zatem o 301 więcej od spisu Śleńdzińskiego, zostanie jeszcze w przyszłym roku uzupełniony roślinami skrytokwiatowcami jako też niektórymi gatunkami jawnokwiatowych.

Ludowe nazwy używane w tutejszej okolicy dla pojedynczych gatunków były ile możności uwzględnione.

P H A N E R O G A M A E.

A M P H I B R Y A.

(M o n o c o t y l e d o n e s).

Gramineae.

Zea Mays L., kukurydza, uprawiają wszędzie w wielkiej ilości około Kołomyi, gdzie stanowi główny pokarm po wsiach. Gotują z niej tak zwaną mamałygę czyli kuleszę lub wypiekają z niej chleb zwany małajem, także wyrabiają z niej krupki kukurydziane.

Alopecurus geniculatus L., pospolita po łąkach około Kołomyi, przy brzegach Prutu, w Kułaczkowcach.

A. pratensis L. po suchych łąkach około Kołomyi, kw. $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{5}$ na Klusikówec i indziej.

Phleum pratense L. pospolita po łąkach mianowicie suchych.

Ph. Bochmerii Wib. po piaszczystych brzegach Prutu.

Phalaris arundinacea L. na miejscach moczarowatych na Werbiażu i indziej.

Holcus lanatus L. po łąkach górskich, w Mołodiatynie, Peczeniżynie i in.

Anthoxanthum odoratum L. po łąkach Werbiaża, Kniaźdworu kw. $\frac{30}{6}$, w ogóle po łąkach więcej suchych i piaszczystych.

Panicum miliaceum L. uprawiają w większej ilości, ale nieco dalej od Kołomyi.

P. capillare L. po łąkach nad Prutem.

P. crus galli L. po zaroślach nad wodami w łąkach na Wer-

- biażu, koło ogrodów warzywnych; Berezów niżny, Jabłonów 6, 7, 8.
- Setaria glauca* PB. po polach Luczy i Berezowa, także w łągach na Werbiażu.
- Agrostis vulgaris* With., pospolita po polach i ugorach na Werbiażu, kw. $\frac{23}{6}$, Kułaczkowce, Peczeniżyn 7.
- A. Spica venti* L. po polach i ugorach na Werbiażu i indziej około Kołomyi.
- A. stolomifera* L. po ugorach piaszczystych nad Prutem.
- Culamagrostis silvatica* De (*pyramidalis* Host) nad Prutem w łągach i po łąkach nad Czarnym potokiem, tudzież po łąkach śródleśnych okolicy górskiej; Lucza, Akreszory. 6, 7.
- C. Epigejos* Roth. po suchych ugorach nad Prutem.
- Phragmites communis* Trin., w łągach na Werbiażu, także miejscami na moczarach w Oskrześnicach; wiechą trzcinową stroją palmy na palmową niedzielę.
- Avena sativa* L. uprawiają wszędzie.
- A. caespitosa* Gries, po łąkach wilgotnych w Piadykach, Mariahilf aż w krainę kosodrzewu.
- Poa pratensis* L. po łąkach piaszczystych i w łągach na Werbiażu nad Prutem.
- Poa nemoralis* L., po zaroślach mokrych nad strumieniami między Peczeniżynem i Kniaźdworem.
- Glyceria spectabilis* MK. po miejscach moczarowatych w łągach nad Prutem.
- Briza media* L. po łąkach około Kołomyi, na Werbiażu, w Sopowie, Piadykach i in.
- Melica natans* L. pospolita po łągach Werbiaża i zaroślach Sopowa, $\frac{23}{6}$ kw., także po lasach i zaroślach na wzgórzach koło Jabłonowa.
- M. uniflora* Retz. w zaroślach w Kniaźdworze $\frac{30}{5}$ kw.
- Molinia coerulea* Moench. po lasach i łąkach śródleśnych; koło Obłazu w Luczy.
- Dactylis glomerata* L. po łąkach i rowach pospolita, mianowicie przy drodze ku Kujdańcom, Sopowa, Diatkowiec i in.
- Cynosurus cristatus* L. po łąkach Werbiaża i Kujdaniec $\frac{30}{5}$ kw., także w Peczeniżynie, Akreszorach i Kosmaczu.
- Festuca ovina* L. Berezów wyżny Rokieta, Mołodiatyn i w Oskrześnicach.

- F. elatior* L. w Oskrześnięcach.
- Bromus inermis* Leyss. koło Szeparowiec na łące, tndzież między Sopowem a Książdwozem.
- Brachypodium pinnatum* PB. między Peczeniżynem a Książdwozem w lesie $1\frac{1}{7}$.
- Br. silvaticum* R. & Sch. Na brzegu lasu w zaróślach. Jabłonów koło Obłazu $\frac{5}{8}$.
- Lolium arvense* Jeus. na polu w Kułaczkowcach.
- L. temulentum* L. częsty po polach na Werbiążu, w Korniczu.
- Triticum vulgare* L. uprawiają na wielkie rozmiary, mianowicie po lewej stronie Prutu.
- Tr. repens* L. pospolity po polach około Kołomyi.
- Secale cereale* L. uprawiają w mniejszej ilości od pszenicy.
- Elymus arenarius* L. po brzegach piaszczystych Prutu.
- E. europaeus* L. w Oskrześnięcach na wzgórzu; koło małego Kluczowa, na stokach Waratka nad Rungurami 6, w lasach bukowych.
- Hordeum vulgare* L. uprawiają około Kołomyi.
- Nardus stricta* L. po suchych pagórkach w Oskrześnięcach, także na połoninie Rokiety $1\frac{7}{7}$.
- Andropogon Ischaenum* L. na wzgórzu Oskresinieckim.
- Sorghum sacharatum* Pers. uprawiają miejscami koło Kołomyi, w Horodence, w Nazurnie.

Cyperaceae.

- Carex ampullacea* Good. na strzelnicy wojskowej na Werbiążu, $\frac{2}{6}$ z owocem.
- C. brisoides* L. na Werbiążu i przy brzegach lasu Oskresinieckiego.
- C. caespitosa* L. (C. Dreieri Lg) po mokrych miejscach w łągach na Werbiążu.
- C. ericetorum* Poll. na Kosaczowie pod Kołomyją na łące $2\frac{1}{3}$ k.
- C. Flava* C. tamże.
- C. pallescens* C. po miejscach moczarowatych na połoninie Rokiety $1\frac{7}{7}$.
- C. paradoxa* Will. w lesie Kułaczkowieckim, $2\frac{3}{4}$ jeszcze bez kwiatu.
- C. pendula* Hudś. na Werbiążu, $\frac{2}{7}$ z owocem.

- C. praecox* Jacq. w Oskrześnięcach.
- C. remota* L. na łąkach mokrych zarosłych między Mołodiatynem a Kniaźdworem.
- C. silvatica* Huds. na Kosaczowie, $^{21}/_5$ kw.
- C. stricta* Good. w łąkach na Werbiażu, $^{23}/_5$ kw.
- C. vulpina* L. po mokrych łąkach około Kołomyi, w łąkach, $^{7}/_6$ kw.
- C. vulgaris* Fr. po miejscach moczarowatych na połoninie Rokiety $^{17}/_7$.
- Scirpus silvaticus* L. w łąkach na Werbiażu po moczarowatych miejscach.
- Sc. palustris* L. tamże oraz po mokrych łąkach w Mariahilf.
- Sc. maritimus* L. na brzegu rzeczki Sopówki między Sopowem a Peczeniżynem $^{17}/_7$.
- Eriophorum latypholium* Hipp. po łąkach Werbiaża i Sopowa; także po moczarowatych miejscach góry Rokiety.
- E. angustifolium* po łąkach Sopowa i Kujdaniec.

Alismaceae.

- Triglochin palustre* L. nad potokiem pod lasem między Pistryniem a Utoropami.
- Alisma Plantago* L. po mokrych łąkach nad rowami, Peczeniżyn, Markówka, Mołodiatyn.

Butomeae.

- Butomus umbellatus* L. na moczarach wszędzie pospolity, „na jamach“ w łąkach nad Prutem i w Oskrześnięcach, tudzież w Kułaczkowcach $^{29}/_6$ z kwiatem.

Juncaceae.

- Luzula pilosa* L. w lasach Luczy, $^{27}/_5$ kw.
- L. campestris* Dl. w lesie Sopowskim pospolity, $^{2}/_6$ kw., po lasach i zarosłach na wzgórzach; Jabłonów.
- L. albidula* Dl. po lasach i zarosłach suchych; las Dąbrowa między Sopowem i Peczeniżynem, góra Kamień w Luczy, Kluczów mały 7.

- Juncus silvaticus* Reich. w Szeparowcach nad rowami $^{13}/_6$.
J. glaucus Ehr. Szeparowce, Słobudka leśna.
J. communis E. Meyer w Oskrzesińcach, po łąkach mokrych śródleśnych w Peczeniżynie, Kniaźdworze i Mołodiatynie.
J. lamprocarpus Ehrb. w rowach nad brzegami rzék i strumieni; w Diatkowcach i Werbiążu.
J. atratus Krock. na łące mokrzej w Diatkowcach i na Kosaczowie.
J. compressus Jacq. po mokrych łąkach Diatkowiec, Sopowa i na połoninie Rokiety.
J. bufonius L. na glebie przeważnie gliniastój, po polach podmokłych, porębach i nad brzegami potoków; Słobódka Rungurska, Werbiąż wyżny, Turka, Tłumaczyk i in.

Melanthaceae.

- Veratrum album* L., czemeryci, pospolita na mokrych łąkach w Mariahilf, Szeparowcach, w Kujdańcach pod Kniaźdworem, w Sopowie, Mołodiatynie, Peczeniżynie, także w Piadykach i Korolówce, niedaleko drogi żelaznej nad potokiem Kosaczówką.
Colchicum autumnale L., majki, pospolita w łągach na Werbiążu, kw. 10 m. a $^{29}/_3$ z owocem, także po łąkach Sopowa, Rungur, Peczeniżyna, Ispasa, Oskrziesiniec, Korolówki i indziej.

Liliaceae.

- Gagea lutea* Schult. w łągach na Werbiążu, w lesie Sopowskim, także po zaroślach Jabłonowa.
Fritillaria Meleagris L. po mokrych miejscach Sopowa i Oskrziesiniec.
Lilium Martagon L. po zaroślach na Rokiecie w Berczowie, także w Kniaźdworze na górze.
Muscari botryoides Dl. w łągach na Werbiążu, $^{14}/_4$ kw.
Scilla bifolia L., syno-rast', cerkowci, bardzo pospolita w łągach na Werbiążu, w zaroślach i lasach Oskrziesiniec, oraz w Gwoźdzczu, kw. $^{25}/_3$.

- Ornithogalum umbellatum* L. w łągach Werbiaża i w zaroślach Sopowa, ²⁵/₃ kw.
- Alium vineale* L. na Werbiażu nad Prutem.
- A. Schoenoprasum* L. około Kołomyi.
- A.* „ „ *sativum* po ogrodach około Kołomyi.
- A. cepa* uprawiają na pulchnój ziemi w Ceniawie pod Kołomyją i indziej; Kuty dostarczają wiele dużej i pięknej cebuli.
- A. Porrum*, upr. po ogrodach.
- Anthericum ramosum* L. w Oskrzysińcach.
- Asparagus officinalis* L. po łąkach i zapuszczonych ogrodach nad Prutem. .

Smilacaceae.

- Paris quadrifolia* L., beszyżnyk, po zaroślach w Oskrzysińcach, Sopowie, Kniaźdworze, Turce i in.
- Convallaria majalis* L. w zaroślach lasu Oskrziesinieckiego, Sopowa, Kniaźdworu i po lasach liściastych Jabłonowa.
- C. Polygonatum* L. w łągach na Werbiażu, w lesie Sopowskim i Oskrziesinieckim.
- C. verticillata* L. w łągach na Werbiażu często, także w Słobodzie Rungurskiej, między Kluczowem i Werbiażem, w Akreszorach, Luczy i Kosmaczu.
- Polygonatum anceps* Moench. w lesie Sopowskim.
- Majanthemum bifolium* Dł. pospolita w lesie Sopowa, Turki, w łągach Werbiaża i indz.
- Hydrocharis Morsus ranae* L. w wodach stojących i w rowach, nad Prutem w łągach.

I r i d e a e.

- Iris pseudacorus* L, koseń, kosyci, kaczaj pysok, po moczarach na Werbiażu i Oskrzysińcach.
- I. germanica* L., kosyci, po moczarach w Oskrziesinieckim lesie.
- I. pumila* L. w łągach na Werbiażu.
- I. graminea* L. około Kołomyi, Ispas, Oskrzysińce.
- Gladiolus imbricatus* L. po łąkach Kniaźdworu, Rungur, Sopowa, Oskrziesiniec, Luczy, Akreszor i Peczeniżyna pospolicie, kw. ²⁰/₆.

Crocus banaticus Heuff., brynduś, brynduszkie, pospolity w łągach na Werbiążu, w lesie Sopowskim, Oskrziesinieckim, także w Gwoździeckim. Na wiosnę całe obszary pokryte kwiatem szafranu jasno lub ciemno liliowym albo zupełnie białym.

Amaryllidaceae.

Galanthus nivalis L., kłokocej, biłkie, pospolity w łągach na Werbiążu, w lesie Sopowa, Książdworu, Słobódki leśnej i indziej, $\frac{8}{3}$, $\frac{23}{3}$ kw.

Leucojum vernum L. wraz z poprzedzającym tylko rzadszy, tak że jeden wypada na kilkadziesiąt poprzedzającego gatunku, $\frac{8}{3}$, $\frac{23}{3}$ kw.

Narcissus poeticus L. i *N. pseudo-Narcissus* L. znajdują się zdzi-
czale na strzelnicy wojskowej.

Orchideae.

Orchis globosa L. po zaroślach na Werbiążu w łągach i w lesie Sopowskim, także po łąkach górskich i zaroślach u szczytu Waratka nad Rungurami, na połoninie Rokiety, między Kosmaczem i Akreszorami po zboczach górzystej drogi.

O. latifolia Cr. na Werbiążu w łągach. w lesie Korszowskim nad potokiem kw. 6 m., tudzież na połoninie Rokiety po miejscach moczarowatych, $\frac{17}{7}$ kw.

O. incarnata Bess. w lesie Sopowskim, $\frac{27}{6}$ kw.

O. ustulata L. w łągach na Werbiążu i w lesie Kułaczkowieckim kw. 6.

O. maculata L. w Oskrziesińcach pod lasem, kw. $\frac{23}{6}$. tudzież po łąkach górskich koło Peczeniżyna, Rungur, Słobody Rungurskiej, Książdworu i in. kw. 7.

O. masculata L. pod lasem w Oskrziesińcach.

O. morio L. po suchych pagórkach Oskrziesinie i Książdworu.

O. militaris L. w lesie Kułaczkowieckim, Sopowskim $\frac{27}{5}$ kw. i w Oskrziesińcach $\frac{3}{6}$ z kwiatem (okaz nadzwyczaj duży).

- O. coriophora* L. na łąkach górskich przyłesnych; Peczeniżyn, Słoboda Rungurska, Berezów, kw. 7.
- Gymnadenia conopsea* RBr. w lesie Korszowskim nad potokiem i w Oskrziesinieckim, kw. $\frac{23}{8}$, po łąkach Peczeniżyna, Książdworu i indziej dość często.
- Platanthera bifolia* Rechb. w Oskrziesińcach po łąkach górskich, połonina Rokiety i góra Waratek kw. 7.
- P. chlorantha* Cust. w lesie Sopowskim i Oskrziesinieckim.
- Listera ovata* RBr. w łągach na Werbiążu, $\frac{14}{4}$ z liśćmi, kwiat był jeszcze nierozwinięty, także w Dąbrowie koło Peczeniżyna na Waratku i połoninie Rokiety kw. 7.
- Neottia nidus avis* Rich (*vulgaris* Kolb.) w Książdworze, w lesie bukowym na Magurze koło Akreszor $\frac{9}{8}$.
- Epipactis latifolia* All. w łągach na Werbiążu, tudzież po zaroślach i lasach Książdworu, Jabłonowa, Kluczowa i in. 7 i 8 kw.
- E. palustris* Cr. na mokrych łąkach, koło Rungur, Berezowa i między Kosmaczem i Akreszorami.

P o t a m e a e.

- Potamogeton pusillus* L. w kałużach na brzegu rzeczki Sopówki między Sopowem a Peczeniżynem, $\frac{9}{8}$ z owocem, tudzież w łągach Werbiążu.
- Lemna trisulca* L. w kałużach nad Prutem w łągach.

A r o i d e a e.

- Arum maculatum* Bess. w łągach na Werbiążu, $\frac{13}{5}$ kw.
- Acorus Calamus* L., tatarskie ziele, po moczarach w Kołomyi nad Czarnym potokiem i Kołomyjką.

T y p h a c e a e.

- Typha latifolia* L., palkie, piszczalkie, po moczarach miejscami w Słobódce leśnej i indziej.
- T. Schulteworthii* Koch & Sonder, w Korszowskim lesie nad potokiem, kw. 6 m.
- Sparganium ramosum* Huds. wraz z powyższym gatunkiem kw. 6 m.

A G R A M P H I B R Y A.

Gymnospermae.

Coniferae.

- Juniperus communis* L., żerepnyk, żerepin, po wzgórzach suchych i gliniastych, jak w Oskrześnicach, Werbiążu, Książdworze, Jabłonowie, Pistyniu i t. d.
- Pinus silvestris* L. tworzy lasek z kilka tysięcy drzew zasadzonych w Gwoźdzc starym. Przed 3 lata zasadził téż książ Puzyna na górze koło dworu w Gwoźdzc nowym kilkadziesiąt sosen. Pojedyncze okazy znajdują się na górze Kostryci w Żabiu.
- P. montana* Du Roi, żerep, znajduje się na Czarnohorze, zasadzony téż sztucznie w ogrodzie miejskim, zwanym obecnie „Zacisze.“ Okazy dobrze się rozrosły.
- P. Cembra*, kiedryna, rośnie w powyższym ogrodzie miejskim. Na górze „Kidrowaty“ obok skały „Doboszowe krisło albo stołec“ tworzy zwarty lasek, będący własnością p. Przybyłowskiego w Krzyworówni; zresztą znajduje się téż pojedynczemi okazami. Z drzewa tego wyrabiają cenne kufry.
- Abies excelsa* Lam., smereka, foja, koło Jabłonowa, Luczy, Utorop, także w Peczeniżynie, Książdworze i w Berezowie, gdzie występuje na przemian z bukiem. Dalej w górach tworzy aż do krainy kosodrzewu wielkie lasy, miejscami psuje je kornik. Pojedyncze okazy rosną téż po ogrodach i w łągach w Kołomyi.
- A. pectinata* DC., jelycia, tworzy lasy znaczne w Książdworze, Peczeniżynie, Mołodiatynie, Rungurach, Luczy, Berezowie i indziej; góra Rokieta w Berezowie wyż głównie jodłą porosła.
- A. Larix* Lam., w ogrodzie miejskim „Zacisze,“ w górach sadzą ją od kilku lat w lasach kameralnych.

Caratophylleae.

- Callitriche stagnalis* Scop. po kałużach w Kosmaczu i Riczee.

Betulaceae.

- Betula alba* tworzy zwarty las w Kamionkach w., w Kutach, mniejszy w Piadykach i Podhajezykach, także w lasach mieszanych w Kluczowie i Jabłonowie.
- B. pubescens* Ehrh. w lesie bukowym w Luczy na spadzistości „Kamienia.”
- Alnus glutinosa* Gaertn. w łągach nad Prutem w pojedynczych okazach lub tworzy małe gaiki, zresztą w lasach Książdwora nad Prutem pod górą, Luczy, Jabłonowa, Utorop, Pistynia i t. d., $\frac{15}{5}$ z owocem w Ispasie.
- A. incana* Dl. nad potokami w Kosmaczu.

Cupuliferae.

- Carpinus Betulus* L. tworzy mniejsze laski koło Luczy, Kluczowa małego i między Ispasem a Oskrzecińcami, Kamionki i indziej.
- Corylus avellana* L. tworzy podszycie lasów wszędzie jak w Korszowie, Myszynie, Książdworze, Peczeniżynie i indz., to też wielki handel orzechami prowadzi Kołomyja.
- Quercus pedunculata* Ehrh. tworzy około Kołomyi duże lasy jak w Korszowie, Turce, Kamionkach, Szeparowcach, dalej w lasach mieszanych Ispasa, Książdworu, Stopczatowa, Kluczowa i Jabłonowa.
- F. gus silvaticus* L. tworzy znaczne lasy w Peczeniżynie, Książdworze i dalej w góry aż po Pistyń, Kosów i Kosmacz.

Ulmaceae.

- Ulmus effusa* Willd., berest, znajduje się miejscami w górach, jak na Kostryci w Żabiu, Kosmaczu i Berezowie.

Morus L.

- Morus alba* L. rośnie w 4 okazach koło gimnazjum a kilka w miejskim ogrodzie, które je tu zasadziło dawne towarzystwo jedwabniczo-pszczelniczo-ogrodnicze, także w szkółce miejskiego ogrodu.

U r t i c a c e a e.

Urtica urens L., kropywa i

U. dioica L. Obie pospolite wszędzie po ogrodach miejskich i wiejskich.

C a n n a b i n e a e.

Cannabis sativa L. chodowana po ogrodach w Kołomyi i po wsiach, jeszcze nawet w Berezowie wyżnym.

Humulus Lupulus L. w zaroślach na Werbiażu nad Prutem, także koło Książdworu i Jabłonowa.

S a l i c i n e a e.

Salix triandria L. po mokrych miejscach nad Prutem w łęgach.

S. fragilis L. koło wsiów nad potokami, jak Sopówką, Luczą i indziej.

S. cinerea L. w łęgach Werbiaża oraz w zaroślach Książdworu i indziej.

S. aurita L. obok poprzedzającego gatunku.

S. caprea L. przy drodze na Werbiażu oraz w zaroślach Książdworu.

Populus alba L. miejscami nad Prutem i w ogrodach.

P. tremula L. nad Prutem w łęgach, także koło dróg.

P. nigra Wesm. przy brzegach lasów i dróg po wsiach.

S a l s o l a c e a e.

Atriplex rosea L. po zarynkach nad Prutem oraz przy drogach pospolity.

Kochia scoparia Schrad. po ogródkach w Jabłonowie.

Chenopodium Bonus Henricus L. blisko osad ludzkich w Oskrześcińcach ²⁹/₅ kw. i indziej.

Ch. glaucum L. po zarynkach, tj. piaszczystych i kamienistych brzegach Prutu i Luczy, 7 m.

Ch. Botrys L. razem z poprzedzającym gatunkiem.

Ch. album L. również po zarynkach.

U. Amarantus candatus L. chodują miejscami po ogrodach.

Polygonaceae.

- Polygonum Fagopyrum* L. uprawiają na wielką skalę dalej od Kołomyi ku Horodence, bardzo zaś mało widać po prawej stronie Prutu.
- P. Bistorta* L. po polach blisko mieszkań ludzkich, jak Klusikówka i indziej w Kołomyi, $15/5$ kw.
- P. Persicaria* L. pod płotami często koło wsi, 9 m.
- P. Hydropiper* L. po miejscach wilgotnych w Melodiatynie we wsi, 7.
- P. aviculare* L. po miejscach nieuprawnych koło wsi 7—9.
- P. Convulvulus* L. po polach między Kosmaczem i Akryzorami.
- P. dumetorum* L. po brzegach lasów i w zaroślach; Rungury, Jablonów.
- Rumex acetosa* L., szewa, na łąkach Werbiaża i indziej, 7 i 7 kw.
- R. conglomeratus* Murr. w zaroślach mokrych między Kluczowem a Werbiażem.
- R. obtusifolius* L. w zaroślach nad strumieniami, 7 kw.
- R. alpinus* L. w pobliżu staji (szalasów) na połoninach gór, już na Rokiecie i in.

Daphnoideae.

- Daphne Mezereum* L., wówcze lyko, w łągach na Werbiażu dość pospolity, jest też koło Luczy i Jablonowa, kw. $25/3$.

Aristolochieae.

- Asarum europaeum* L. w łągach na Werbiażu, jakoteż w cienistych lasach Sopowa, Książdworu i indz. pospolity.

G A M O P E T A L E A E.

Plantago L.

- Plantago major* L. pospolita po trawnikach przy drogach.
- P. media* L. po łągach Werbiaża $29/5$ kw. i Oskrziesiniec $9/6$ kw.
- P. lanceolata* L. po trawnikach na Klusikówce i in., kw, $26/6$ i $9/6$.

Valerianeae.

Valeriana officinalis L. po łąkach moczarowatych Werbiąza, Szeparowiec $13/6$ kw. i indziej.

Dipsaceae.

Dipsacus silvestris Huds. koło dróg wszędzie pospolity w Kołomyi, na Werbiązu, Sopowie, Książdworze i indziej.

D. laciniatus L. jak poprzedzający.

Knautia arvensis Coult. po łąkach i pagórkach Luczy, Ruszor i Kosmacza 7—9, także w Oskrześnięcach.

Scabiosa ochroleuca L. pospolita w łągach nad Prutem, oraz w Oskrześnięcach na łąkach.

S. succisa L. po łąkach międzyleśnych w Oskrześnięcach, tudzież w dolinie Ruszora i między Kosmaczem a Akreszorami 8 i 9.

Compositae.

Eupatorium cannabinum L. po mokrych zaroślach, na kuckiem przedmieściu nad młynówką w Kołomyi, także w Książdworze i indziej, kw. 7 i 8.

Petasites officinalis Moench. po gliniastych brzegach Prutu, mianowicie pod górą Oskresiniecką i na Werbiązu.

P. albus Gaertn. w Książdworze i Oskrześnięcach.

Tussilago Farfara L., pidbił, w Oskrześnięcach i w ogóle nad Prutem, $25/3$, $7/4$ kw.

Aster Amellus na Werbiązu na strzelnicy wojskowej, kw. 9.

Erigeron acris L. po wzgórzach suchych; Kosmacz 7, Berezów $23/6$ z owocem.

E. uniflora L. Oskresinie.

E. canadense L. nad Prutem po zarynkach.

Bellis perennis L., noczujwiter, po zarynkach nad Prutem, oraz w łągach i okolicznych lasach pospolita, $25/3$ kw.

Solidago Virga aurea L. w łągach nad Prutem, oraz po leśnych łąkach Książdworu, Oskresinie i indziej.

Inula Helenium L. w łągach nad Prutem, na łące pod lasom Oskresinieckim i indziej.

- I. salicina* L. jak poprzedzający gatunek.
- I. Britanica* L. przy drogach na murawie i nad Prutem.
- Pulicaria vulgaris* Gaertn. pod płotami i na miejscach wilgotnych w Sopowie, Kujdańcach, Książdzworze i t. d.
- Telekia speciosa* Baumg. po lasach i porębach, nad strumieniami często; Ruszory, Książdzwór, Słoboda Rungurska i in. 7, 8.
- Xanthium spinosum* L. chwast pospolity wszędzie nad Prutem po zarynkach i łągach, oraz przy drogach.
- Rudbeckia laciniata* L. pod płotami ogrodów zdziczała; Iwanówka przy Jabłonowie 8.
- Bidens tripartita* L. po murawach wilgotnych Werbiązu, Ispasa i t. d. 8, 9.
- B. cernua* L. po mokrych miejscach koło wsi Kluczowa i indziej, 8, 9.
- Galinsoga parviflora* Cav. po przedmieściach Kołomyi, przy rowach i drogach.
- Anthemis tinctoria* L. w Siemakowcach $17/6$ kw., Korolówka.
- A. arvensis* po łąkach Kornicza, Korolówki i w łągach nad Prutem.
- Achillea Millefolium* L. pospolita po rowach koło dróg i pod płotami, kw, 6, 9, w Lucy $27/6$ kw.
- A. Ptarmica* L. na łące wilgotnej porosłej krzakami około źródeł Małej Szybeńki między Mołodiatynem i Książdzworem $28/7$ obficie.
- Matricaria Chamomilla* L. przy drogach i mieszkaniach po przedmieściach miasta.
- Tripleurospernum inodorum* Schultz. po miedzach koło Werbiązu wyżnego.
- Tanacetum vulgare* L. w łągach nad Prutem pospolity, również przy brzegu góry Oskrziesinieckiej nad Prutem.
- T. Leucanthemum* Schultz. po zarynkach i w łągach nad Prutem, także w Lucy i Werbiązu wyżnym.
- T. Parthenium* Schultz. (*Pyrethrum parthenicum* Sm.) w łągach na Werbiązu, kw. $2/7$.
- Artemisia vulgaris* L. pospolity przy drogach i śmieciakach.
- A. Absinthium* L., połen, przy domach i ogrodach, oraz przy drogach i rowach pospolity.
- Gnaphalium dioicum* L. w Lucy $27/6$ z owocem, oraz po wzgórzach Oskrziesiniec i Jabłonowa.¶
- G. uliginosum* L. po leśnych łąkach Oskrziesiniec, Książdzworu, Kluczowie, koło Kosmacza 8.

- G. silvaticum* L. po lasach porębach często; Peczeniżynu, Mołodiatyn, Kosmacz, 7—8.
- Filago montana* L., Połonina na Schlenie $\frac{28}{6}$.
- Arnica montana* L., arnyka, na Rokieta, Stoubie przegórze Rokiety, po wzgórzach Berezowa a odtąd dalej w góry pospolicie.
- Doronicum austriacum* Jacq. w Kułaczkowcach $\frac{29}{6}$, w Kniaźdworze $\frac{30}{5}$ kw. w zaroślach, także w Rungurach, Słobodzie leśnej i t. d.
- Senecio vernalis* WK. po wzgórzach i łąkach leśnych w Oskrzysińcach i Kniaźdworze.
- S. vulgaris* L. Kniaźdwór, $\frac{30}{5}$ kw.
- S. nemorensis* L. po lasach na glebie skalistej; Kniaźdwór, Kosmacz, Brustury, Rokieta 7—9.
- Echinops commutatus* Jur. na łące przy lesie Jabłonów 8.
- Carlina grandiflora* Moench. :
- C. acaulis* Neilr. po łąkach górskich w Oskrzysińcach i Kniaźdworze rzadka, tudzież trafia się na Werbiążu, częściej w górach wyższych jak Rokieta, a pospolita w Brusturach, Akreszorach, Kosmaczu i górze Owidiusza pod Kutami, 8, 9.
- C. caulescens* Neilr. wraz z poprzedzającym gatunkiem.
- Centaurea Jacea* L. po łąkach górzystych Oskrziesinie i indziej pospolita.
- C. montana* L. na Werbiążu w łąkach i łąkach, $\frac{4}{5}$ kw.
- C. Cyanus* L. pospolicie po ogrodach i polach około Kołomyi.
- C. Phrygia* L. po łąkach górzystych Kniaźdworu, Peczeniżyna, Słobody rungurskiej i in. 7, 9.
- Carthamus tinctorius* L. po wiejskich ogródkach w Piadykach, Korszowa, Oskrziesinie i indziej; dziewczęta stroją sobie kwiatami tymi głowę.
- Onopordan Acanthium* L. około dróg po przedmieściach, także na Werbiążu, Oskrzysińcach i in.
- Carduus acanthoides* L. przy drogach i pod płotami; Żabie, Krzywówna.
- C. Personata* Jacq. w zaroślach nad Prutem, Luczą i Pistyńką.
- Cirsium eriophorum* Scop. po gliniastych pagórkach Oskrziesinie i Kluczowa.
- C. rivulare* Link. po mokrych łąkach Oskrziesinie i w łąkach na Werbiążu, na połoninie Rokiety $\frac{17}{7}$.

- C. arvense* L. po łąkach i rowach przy drodze na Werbiażu, Sopowie i indz.
- C. palustre* Scop. po moczarach w zaroślach; las Wakulec koło Mołodiatyna i między Kosmaczem i Akryszorami.
- C. oleraceum* Scop. w zaroślach nad Prutem w Werbiażu, Sopowie i Książdworze.
- C. pauciflorum* Spr. po łąkach i pastwiskach górskich; Żabie-Iłci, między Kosmaczem i Żabim $\frac{5}{9}$.
- Lappa communis* Coss. & Germ. pospolity po rowach i drogach przedmieść i wsi.
- Serratula tinctoria* L. po wzgórzach Oskrziesiniec, Sopowa, Książdworu i indziej.
- Lapsana communis* L. w lesie bukowym na stoku Waratka od Rungur $\frac{15}{7}$.
- Aposeris foetida* Less. w zaroślach Sopowa i Książdworu.
- Hypochoeris glabra* L. w łąkach na Werbiażu.
- H. radicata* L. po pastwiskach leśnych w Peczeniżynie, Brusturach i Kosmacza, 7, 9.
- H. uniflora* Vill. na połoninie Rokiety, $\frac{17}{7}$ już okwitająca.
- Cichorium Intibus* L., serpynek, rannyk, wszędzie przy drogach i polach, kw. 6, 7, tudzież w łąkach.
- Leontodon autumnalis* L. po murawach wszędzie i koło ogrodów.
- L. hastilis* L. po łąkach i pastwiskach; Peczeniżyn, połonina na Rokiecie i między Kosmaczem a Żabim, 7, 8.
- Tragopogon trapensis* L. po zarynkach nad Prutem wszędzie.
- Scorzonera plantaginea* Schl. po łąkach górzystych w Oskrziesinicach kw. $\frac{15}{3}$, tudzież w Rungurach i in.
- S. purpurea* L. na połoninach Rokiety, na Bukowcu i wyżej.
- Sonchus oleraceus* L. po ugorach i zapuszczonych ogrodach na przedmieściach, w Mołodiatynie, 7, 8.
- S. asper* Vill. koło płotów, Żabie Iłci 9.
- Prenanthes purpurea* L. po lasach i łąkach śródleśnych w Sopowie, Kluczowie, Książdworze i indz.
- Lactuca muralis* Gaertn. po lasach cienistych kamienistych; koło Kluczowa małego, Książdwór.
- L. sativa* L. chodują wszędzie po ogrodach, także gdziegdzie zdziaczała.
- Taraxacum officinale*, ślipek, G. H. pr. pospolita po trawnikach.
- Crepis biennis* L. po zaroślach i pastwiskach przyleśnych w Peczeniżynie, w łąkach na Werbiażu.

- C. virens* L. po wzgórzach w Oskrześnięcach, Rungury ¹⁷/₇.
- C. tectorum* L. nad Prutem w Oskrześnięcach i w łąkach na Werbiążu.
- C. paludosa* Moench. po miejscach moczarowatych na połoninie Rokiety ¹⁷/₇.
- Hieracium Pilosella* L. po suchych pagórkach w Oskrześnięcach, Jabłonowie, Utoropach, także po zarynkach nad Prutem.
- H. praealtum* Vill. na łąkach po przedmieściach Kołomyi, ⁶/₆ kw.
- H. aurantiacum* L. na połoninach Rokiety, Grehot i indz. obficie 7, 9.
- H. pallescens* Wald. & Kit. w lasach na glebie skalistój; Dubowe, koło Kluczowa małego, Grehot nad Kosmaczem rzadko.
- H. umbellatum* L. po łąkach leśnych Mołodištyna, w łąkach Werbiąża.
- Mulgedium alpinum* Lees. po miejscach wilgotnych gór Kosmacza i Żabiego.

Campanulaceae.

- Phyteuma spicatum* L. w lesie korszowskim 6 kw. i w oskrzesinieckim, tudzież w łąkach Werbiąża.
- Campanula patula* L. po łąkach i zaroślach Sopowa, Werbiąża, tudzież na połoninie Rokiety, Grehot nad Kosmaczem, 7, 8.
- C. sibirica* L. na Werbiążu, w lesie Sopowskim i Oskresinieckim.
- C. glomerata* L. w Oskrześnięcach i w ogrodach Kołomyi.
- C. Cervicaria* L. po łąkach górzystych Oskresiniee, Książdworu, Peczeniżyn, Rungury, 6 i 7 kw.
- C. persicifolia* L. w łąkach Werbiąża i nad Prutem w Oskresiniecach, Peczeniżyn, Grehot nad Kosmaczem, kw. 6 i 8.
- C. latifolia* L. pod lasem Oskresinieckim 6 kw, w Książdworze ²⁶/₆.
- C. rapunculoides* L. po brzegach lasów w zaroślach; Peczeniżyn, Książdwór, Jabłonów, 7.

Rubiaceae.

- Galium Cruciata* Scop. w łąkach na Werbiążu, tudzież w lesie Sopowskim i Książdworem, w zaroślach około Jabłonowa.
- G. vernum* Scop. w łąkach na Werbiążu i w lesie Korszowskim.

- G. aparine* L. pospolita na łąkach przy drodze do Sopowa i indz.
G. boreale L. po miedzach i łąkach Werbiaża $\frac{23}{7}$ i Oskrziesiniec
 6 kw.
G. Mollugo L. po łąkach i zaroślach za miastem pospolicie, $\frac{23}{6}$ k.
G. verum L. jak poprzedzający $\frac{11}{6}$ kw.
G. silvaticum L. w łąkach Werbiaża, w lesie Sopowskim i indz.
Asperula odorata L. w zaroślach Książdworu nad Prutem, Mykietyńce $\frac{22}{4}$ kw.

Lonicereae.

- Lonicera Caprifolium* L. po ogrodach chodowany w Kołomyi, Ceniawie i indziej.
L. Xylosteum L. po zaroślach na Werbiażu i Książdworze.
Viburnum Lantana L. po pagórkach w Oskrziesinicach i Ispasie.
Viburnum Opulus L. po zaroślach Sopowa, Peczeniżyna, Książdworu i w łąkach Werbiaża, także po ogrodach miejskich.
Sambucus nigra L. wszędzie pospolity po ogrodach, w łąkach i zaroślach, $\frac{13}{5}$ kw.
S. Ebulus L. przy drogach i miedzach Sopowa, Luczy i t. d.
S. racemosa L. po skałach porośniętych krzakami; Jasienów górny.

Oleaceae.

- Ligustrum vulgare* L. chodowany po ogrodach w mieście, n. p. w „Zaciszu“ w ogrodzie miejskim.
Fraxinus excelsior L. koło dróg i domów w mieście, oraz koło Kluczowa małego w lesie Dubowe.
Syringa vulgaris L. chodowany po ogródkach miejskich.

Apocynae.

- Vinca minor* L. na cmentarzu polskim, zwykle po lasach bukowych; Książdwór, Mołodiatyn.

Asclepiadeae.

- Vincetoxicum officinale* Moench. w łąkach na Werbiażu $\frac{21}{6}$ kw.,
 także w zaroślach na brzegu lasu koło Jabłonowa.

Gentianeae.

- Gentiana cruciata* L. w łąkach na Werbiażu, po łąkach i pastwiskach Kluczowa, Luczy, 7 kw.
- G. asclepiadea* L. na łące pod lasem Oskrziesinieckim, tudzież w Luczy, Brusturach, Książdworze, 8 i 9 kw.
- G. Pneumonanthe* L. na Werbiażu w łąkach, na łąkach mokrych między Książdworem a Mołodiatynem.
- G. germanica* Willd. na górze Owidiusza pod Kutami, $\frac{9}{9}$ kw.
- G. acaulis* L. podaje Witwicki z gór zapewne Żabięgo.
- Erythraea Cantaurium* Pers. po łąkach Korszowa, Turki, Peczeniżyna i indz., kw. 6, 7.
- E. pulchella* Fr. na wybrzeżach kamienistych Prutu między Kołomyją i Oskrziesincami $\frac{23}{9}$.
- Menyanthes trifoliata* L. po mokrych łąkach pod lasem Oskrziesinieckim, tudzież w łąkach nad Prutem.

Labiatae.

- Ocimum Basilicum* L. chodowany po ogródkach miejskich.
- Mentha silvestris* L. koło zarośli, nad rowami przy drogach, w łąkach nad Prutem, kw. 6, 7.
- M. arvensis* L. w łąkach nad Prutem, tudzież koło pól wsi Gniliicy, 9.
- Lycopus europaeus* L. przy brzegach Prutu, w łąkach pospolity.
- Salvia silvestris* L. w łąkach Werbiaża, kw. $\frac{5}{7}$.
- S. verticellata* L. w łąkach Werbiaża, kw. $\frac{15}{6}$.
- S. Glutinosa* L. po łąkach zarosłych i brzegach lasów, od Książdworu aż do Czenohory.
- Origanum vulgare* L., materynka lud., w łąkach nad Prutem i in.
- Thymus serpyllum* L. nad Prutem w łąkach, pospolicie po miejscach piaszczystych.
- Satureja hortensis* L. chodowany po ogrodach.
- Hyssopus officinalis* L. jak wyżej.
- Calamintha Acinos Clairv.* po wybrzeżach Prutu na Werbiażu.
- C. Clinopodium Benth.* po zaroślach suchych wszędzie.
- Prunella vulgaris* L. w lesie Książdworu i Mołodiatynu, oraz koło Kołomyi, kw. $\frac{13}{6}$.
- Pr. grandiflora* L. po miejscach podobnych; Peczeniżyn, Lucza, Akryszory, 7.

- Nepeta Cataria* L. koło mieszkań i ogrodów miejskich 6—7 kw.;
Peczeniżyn, Berezów wyżny.
- N. nuda* L. przy drogach, po wzgórzach Sopowa, Peczeniżyna,
Werbiąza, Luczy i indz. 7, 8.
- Glechoma hederacea* L. pod płotami w ogrodach i zaroślach po-
spolicie.
- Melitis Melissophyllum* L. w zaroślach Sopowa, Książdwora i Ja-
błonowa.
- Lanium purpureum* L. po ogrodach i pod płotami, oraz w łęgach
kw. $\frac{1}{6}$.
- L. album* L. pospolita koło dróg i pod płotami.
- L. maculatum* L. w łęgach na Werbiązu, oraz w lesie Luczy 6—8.
- Galeobdolon luteum* Huds. w łęgach, zaroślach i pod płotami w
Kołomyi i koło Jabłonowa.
- Leonurns Cardiaca* L. w łęgach na Werbiązu kw. i ow. $\frac{13}{6}$.
- Chaiturus leonuroides* Willd. pod płotami przy drogach we wsiach:
Jabłonów, Utoropy, Książdów 7, 8.
- Galeopsis speciosa* Mill. pod płotami w Kosmaczu, 8.
- G. Tetrahit* L. po zaroślach i porębach, Książdów, Kosmacz.
- G. pubescens* Bess. po zaroślach; Berezów wyżny, Ruszory.
- Stachys germanica* L. w łęgach na Werbiązu, oraz w lesie Sopow-
skim i indz.
- St. recta* L. jak poprzedzający gatunek, 6 kw.
- St. silvatica* L. w łęgach Werbiąza, po zaroślach w Sopowie, Książ-
dworze i indziej.
- S. palustris* L. w łęgach nad Prutem i młynówkami, także na Bu-
kowcu między Brusturami a Kosmaczem 6—9.
- Betonica officinalis* L. w łęgach na Werbiązu kw. $\frac{13}{6}$, w Diatkow-
cach i indziej.
- Phlomis tuberosa* L. na wzgórzu Oskrziesinieckim, kw. 6.¹
- Marrubium vulgare* L. po rowach i pod płotami przedmieść w
Kołomyi, Peczeniżynu i indz.
- Teucrium Chamaedrys* L. w łęgach nad brzegiem Prutu, oraz w
Luczy i Jabłonowie, 7—8.
- Ajuga reptans* L. po zaroślach w Oskrziesińcach, $\frac{9}{5}$ kw.
- A. genevensis* L. w lesie Sopowskim i około Jabłonowa.

Verbenaceae.

Verbena officinalis L. po zarynkach i przy drogach wszędzie pospolicie, 8, 9.

Asperifoliae.

Cerithe minor L. w łągach na Werbiązu i wszędzie nad Prutem.

Echium vulgare L., zmijowon, w łągach na Werbiązu, kw. $\frac{27}{5}$; na Korolówce od drogi porasta całe obszary, co piękny nadaje widok niebieski na zieloném tle łąki.

Pulmonaria officinalis L., woroniczyj sadok, medunycja, w łągach nad Prutem, w lasach cienistych na stokach „Kamienia“ w Luczy i Waratka nad Rungurami.

Lithospermum officinale L. w łągach nad Prutem, w Luczy koło Obłazu, na wybrzeżu Pistyńki w Ispasie, Berezowie i indziej.

Anchusa officinalis L. pospolita po zapuszczonych ogrodach, oraz w łągach.

Myosotis palustris Roth. nad potokiem w Oskrzesincach, $\frac{3}{6}$ kw. tudzież w łągach, Kułaczkowce.

M. sparsiflora Mil. w łągach i pod lasem Oskrzesinieckim.

Symphytum officinale L. pospolity nad brzegami Prutu w łągach i na zarynkach.

S. tuberosum L. w łągach nad Prutem, w zaroślach Sopowa $\frac{23}{5}$ kw., dość rzadka.

S. bulbosum Schimp. wraz z poprzedzającym.

Cynoglossum officinale L. pod płotami i w zapuszczonych ogrodach pospolity.

Echinosperrum Lappula Lehm. wraz z poprzedzającym.

Convolvulaceae.

Convolvulus arvensis L. po polach i pod płotami miasta i wsi.

C. tricolor L. w Kułaczkowcach 6, 7 kw. i Kołomyi.

C. sepium L. w łągach pospolicie.

Cuscuta europaea L. w łągach na Werbiązu, także w zaroślach moczarowatych w Luczy $\frac{6}{8}$.

C. Epithimum L. w łągach i łąkach pod lasem w Oskrzesincach, także Akryszory i Ruszor przy Kosmaczu.

C. Epilinum L. po polach przy lesie często.

S o l a n e a e.

Nicotiana rustica L. & *N. Tabacum* L. uprawiana wzdłuż lewej strony Prutu, od Kołomyi począwszy coraz więcej ku Horodence i Śniatynowi bywa uprawiany na wielką skalę.⁴⁾

Datura Stramonium L., denderewo, duryjka, po śmieciiskach miasta i wsi.

Hyoscyamus niger L., nimyci, lulek, jak poprzedzający, kw. $\frac{29}{5}$.

Physalis Alkekengi L. w zaroślach po skałach; Oblaz koło Luczy, Jabłonów, Akryszory 8.

Capsicum annuum L., perczyca, perciucha, w ogrodach Kołomyi i przyległych wsiach bywa chodowaną, to też na targu w mieście owoce można często widzieć.

Solanum Dulcamara L. w łągach nad Prutem na Werbiązu, po zaroślach w Oskrzesińcach i koło Kluczowa.

Solanum tuberosum L., mandyburka, buryszka u huculów, sadzą po ogrodach i polach.

S. nigrum L. w łągach i po zapuszczonych ogrodach nad Czarnym potokiem.

Lycium barbarum L. tworzy żywe płoty po ogrodach miasta wszędzie, koło gmachu gimnazjalnego.

Atropa Belladonna L., matrygan, w zaroślach Oskrzesiniec. W roku 1880. utruło się jagodami kilku dzieci w Oskrzesińcach; jest także w lesie Sopowskim, w parowach leśnych koło Oblazu między Luczą i Jabłonowem.

Scrophularineae.

Verbascum Thapsus L. na wzgórzu Oskrzesinieckim, tudzież w Ispasie przy drogach.

V. thapsiforme Schrad. pastwisko na Dzembronii $\frac{13}{9}$.

V. phlomoides L. w Gwoźdzczu Kułaczkowcach i Oskrzesińcach.

V. nigrum L. przy drogach; Jasienów góry, Lucza, Jabłonów, 8 i 9.

4.) O gatunkach tytoniu sadzonych w okolicy kołomyjskiej patrz „Rys miasta Kołomyi.“

- Scrophularia nodosa* L. po ogrodach przedmiejskich i łąkach mokrych pospolity; ogród miejski, przedmieście kuckie, Diatkowce i t. d.
- S. Scopolii* Hoppe w Ispasie i Oskrzęsiniach po wzgórzach i miejscach suchych.
- Linaria vulgaris* L. po zarynkach i w łągach nad Prutem, także w rowach koło dróg do Werbiąza $\frac{2}{6}$ kw, do Sopowa, Oskrzęsiniec i indziej.
- L. minor* L. jak poprzedzający najwięcej po zarynkach Prutu (kameniste wybrzeże).
- Digitalis ambigua* Murr. po wzgórzach Oskrzęsiniec, Kluczowa, Sopowa, Rungur, Jabłonowa pospolicie.
- D. purpurea* L. chodowany po ogrodach.
- Antirrhinum majus* L. chodowany po ogrodach.
- Veronica scryllifolia* L. po zapuszczonych ogrodach i w zaroślach pospolity, mianowicie koło Sopowa i Oskrzęsiniec.
- V. spuria* L. w łągach na Werbiązu, tudzież w zaroślach Oskrzęsiniec.
- V. prostrata* L. w łągach na Werbiązu.
- V. Chamaedrys* L. po łąkach i ogrodach.
- V. Beccabunga* L. w łągach nad Prutem, po miejscach mokrych na połoninie Rokiety.
- V. agrestis* L. w łągach na Werbiązu kw. $\frac{10}{3}$.
- V. latifolia* L. w Korszowskim lesie nad Potokiem 6 kw.
- V. officinalis* L. po zaroślach i lasach Książdworu, Oskrzęsiniec i w Kosmaczu.
- V. Teucrium* Host. w łągach na Werbiązu, $\frac{10}{6}$ kw.
- V. Anagalis* L. na brzegu Prutu koło Oskrzęsiniec i w łągach.
- V. urticaefolia* Jacq. po lasach okolicy górzystej, Rokieta, Magura koło Akryszor.
- V. spicata* L. pospolita w łągach i łąkach w Oskrzęsiniach.
- V. arvensis* L. w łągach i na łąkach Oskrzęsiniec i Sopowa.
- Euphrasia officinalis* L. w łągach i po zarynkach nad Prutem pospolicie.
- E. Odontites* L. w łągach, po mokrych łąkach Diatkowiec, Sopowa, między Markówką i Mołodiatynem, Akryszory, 6, 7.
- Pedicularis palustris* L. w łągach, po mokrych łąkach Oskrzęsiniec Diatkowiec i indziej, kw. 5—7.
- P. Sceptum Carolinum* L. tamże, tudzież między Mołodiatynem a Książdwozem $\frac{28}{7}$.

- Rhinantus minor* Ehr. po wilgotnych łąkach Kujdaniec, Diatkowiec, w łąkach nad Prutem 5—7 pospolicie.
- Rh. major* Ehr. tamże, 6—9 pospolicie.
- Melampyrum pratense* L. w łąkach i zaroślach nad Prutem.
- M. silvaticum* L. w Oskrześnięcach, $\frac{3}{6}$ kw.
- M. cristatum* L. po łąkach koło lasów na wzgórzach; Sopów, Książdwór, Peczeniżyn, Rungury $\frac{11}{7}$, 6—8 kw.
- M. nemorosum* L. w zaroślach i łąkach pod lasami w Sopowie, Peczeniżynie, Oskrześnięcach, kw. 7, 8.
- Orobanche Galii* L. w łąkach na Werbiążu.
- O. ramosa* L. tamże.
- Lathraea Squamaria* L. Kułaczkowce w zaroślach, $\frac{25}{4}$ kw.

Primulaceae.

- Primula officinalis* L., boże paluszki, zazułni czoboty, po łąkach Oskzesiniec, Sopowa, tudzież w łąkach na Werbiążu pospolita, kw. $\frac{29}{4}$ i $\frac{5}{5}$, w Szeparowcach i indziej.
- P. elatior* Jacq. w Oskrześnięcach i w łąkach na Werbiążu, także w Kułaczkowcach, $\frac{26}{4}$ kw.
- P. minima* L. w łąkach na Werbiążu, $\frac{19}{4}$ kw.
- P. suaveolens* L. w łąkach nad Prutem i w Oskrześnięcach.
- Lysimachia vulgaris* L. w łąkach na Werbiążu $\frac{13}{6}$ kw., tudzież na mokrych łąkach Luczy, Werbiąża, Książdworu, Akreszor i indz. 6—9 kw. posp.
- L. Nummularia* L. po łąkach i w lasach na miejscach wilgotnych, w łąkach nad Prutem, Książdwór, Peczeniżyn, Lucza, Rokieta, 6—8 posp.
- L. nemorum* L. w łąkach nad Prutem, w Oskrześnięcach przy brzegu lasu, w lesie na stoku Rokiety nad Banią berezowską, $\frac{18}{7}$, 6—8 kw.
- Trientalis europaea* L. w zaroślach Oskzesiniec i Sopowa.
- Anagalis arvensis* L. pospolita po rolach w Piadykach, Ceniawie, Korolówki, Werbiąża, także po ogrodach i przy drogach przedmieścia, 6—9 kw.
- Hottonia palustris* L. nad potoczkiem w Oskrześnięcach po lasem.

A r i c a c e a e.

Calluna vulgaris Salisb. (po wzgórzach Berezowa wyż., torfowiska na górze Sehlen $\frac{2}{6}$ kw.

Vaccinium Myrtillus L., afiny lub jafiny, po lasach Mołodiatyna; po miejscach moczarowatych, torfiastych, szczytach skalistych góry Sehlen, Kamień, Magura i t. d.

V. Vitis idea L., gogodzy, jak poprzedzający.

V. Oxycoccus L. Bahnienska, Kosmacz, góra Rotundul w Berezowie wyż., torfowisko na Schlenie.

Ledum palustre L. przynoszą na targ z Oskrzesiniec, Książdworu i in. m. ma służyć bowiem jako środek odstraszający moli od futer.

Pirola minor L. w lesie Kułaczkowieckim $\frac{10}{6}$ kw.

P. secunda L. tamże, w Książdworze, w lesie Ilińce i indziej.

P. uniflora L. w lesie Mołodiatyna, na stoku Rokiety nad Banią berezowską.

Monotropa Hipopitys L. w Książdworze, w lesie bukowym na Kamieniu $\frac{6}{8}$, 7, 8.

Tu należy też *Rhododendron ferrugineum* L., który znachodzi się tylko na szczytach Czarnohory.

U m b e l l i f e r a e.

Sanicula europaea L. w lasach Sopowa, Książdworu, stoki Rokiety, kw. 6 i 7.

Astrantia major L. Oskrzesińce, Sopów, po brzegach lasów Luczy, Akryszor.

Eryngium planum L. pospolita nad młynówkami, w łąkach nad Prutem, koło dróg między Kołomyją a Książdwozem i Peczeniżynem, 7—9.

E. campestre L., perekotipole lud., koło dróg, na zarynkach, Werbiąż, Myszyn i in. 7—9.

Carum Carvi L. po łąkach wilgotnych Piadyk, Mariahilf, Diatkowiec, Kujdaniec i indziej, $\frac{3}{6}$ kw.

Cicuta virosa L. na mokrawinach Oskrzesiniec, Werbiąza w łąkach i indziej.

Petroselinum sativum chodowana po ogrodach.

Falcaria Rivini Host. Gwoździec, Piadyki, Ceniawa, 7—8 kw.

- Pimpinella saxifraga* L. w łągach na Werbiązu, $\frac{21}{3}$ kw., także na połoniu koło Bubek, Jasienów górny, Krzywórną.
- P. anisum* L. rzadko koło Kołomyi, częściej koło Horodenki chodują.
- Buplerum rotundifolium* L., łaskawec lud., po ogródkach wiejskich, Myszyna, Kluczowa, Luczy, używany jako środek lekarski domowy.
- Oenanthe Phellandrium* Lam. po rowach i moczarach w Piadykach, Turce, wzdłuż drogi kolejowej.
- Achusa Cynapium* L., belkotycia, po ogrodach i pod płotami wszędzie pospolita.
- Foeniculum officinale* All. po ogrodach wszędzie chodowany.
- Seseli annuum* L. na wzgórzach trawiastych Gwoźdzca, Horodenki, Nazurny, Piadyk.
- Levisticum officinale* Koch., lubystek lud., chodują po ogrodach na Werbiązu i indz.
- Laserpitium prutenicum* L. w lasach liściastych mieszanych między Werbiązem a Kluczowem $\frac{16}{9}$.
- Selinum Carvifolia* L. tamże.
- Angelica silvestris* L. w lesie Kułaczkowieckim $\frac{16}{6}$ kw., tudzież w zaroślach moczarowatych między Kluczowem a Werbiązem.
- Ferulago silvatica* Bess. przy brzegach lasu w Oskrześnięcach, Sopowie i Diatkowiec.
- Peucedanum Orcoselinum* Moench. na łące wilgotnej w dolinie strumienia Ruszora między Luczą i Kosniaczem 8.
- Pustinaca sativa* L. w łągach na Werbiązu i w zaroślach Kluczowa i indziej.
- Anethum graveolens* L. chodują po ogrodach na przedmieściach, także dziczyły.
- Heracleum Sphondylium* L. po mokrych łąkach moczarowatych koło lasów w Oskrześnięcach, Sopowie, Książdworze, Młodiatynie i indz.
- Daucus carota* L. pospolicie po łąkach i przy drogach Werbiąza, Kluczowa i indz.
- Torilis nodosa* Gaertn. na Werbiązu w łągach, $\frac{3}{6}$ kw.
- T. Anthriscus* Gmel. po brzegach lasów w zaroślach; Jabłonów, Meł. 8.
- Anthriscus heterosantha* Schur. w łągach nad Prutem, 6 kw.
- Chaerophyllum hirsutum* L. w zaroślach w Oskrześnięcach $\frac{23}{5}$ kw., Kułaczkowieckim lesie $\frac{25}{4}$, $\frac{27}{4}$ i $\frac{16}{5}$ kw.

Ch. aureum L. w zaroślach Oskrzęsiniec.

Ch. barbosum L. w łągach nad Prutem.

Conium maculatum L. pospolita pod płotami i w zapuszczonych ogrodach.

Araliaceae.

Adoxa Moschatellina L. w łągach nad Prutem, tudzież w lesie Sopowskim.

Hedera Helix L. lesie Książdowskim nad Prutem w zaroślach.

Corneae.

Cornus mas. L. w łągach nad Prutem.

Loranthaceae.

Viscum album L. pospolity po topolach i innych drzewach przy drogach i w gajach, na przedmieściu Nadworniańskim i nad Prutem, w Mołodiatynie na smerekach licznie.

Crassulaceae.

Sedum acre L. nad Prutem po suchych miejscach.

S. Telephium L. var. *ochroleucum* Neil. po skałach w zaroślach; Jasionów górny, 9.

Saxifrageae.

Chrysosplenium alternifolium L. w łągach na Werbiążu, w Sopowskim lesie, koło Jabłonowa i indziej.

Ribesiaceae.

Ribes Grossularia L., wepryn, dziko w łągach i w lesie Książdowskim, chodowany też po ogrodach wraz z porzeczka
R. rubrum L.

Ranunculaceae.

- Clematis recta* L. w łągach na Werbiążu, tudzież w lesie Oskrze-
sinięckim i indz.
- Thalictrum aquilegifolium* L. w łągach nad Prutem.
- Th. major* Cr. w łągach i w lesie Sopowskim.
- Th. angustifolium* L. w łągach Werbiąża i pod lasem Oskrze-
sinięckim, tudzież po łąkach wilgotnych Berczowa wyż.
doliny Ruszora, 6—8.
- Anemone Hepatica* L. pospolity w łągach na Werbiążu, w lesie
Kułaczkowieckim $^{25}/_4$, Gwoździeckim, Szeperowieckim,
Sopowskim i in.
- A. nemorosa* L., rast' kołopeńka, w lesie Sopowskim, $^{11}/_5$ kw.
- A. silvestris* L. w łągach na Werbiążu, $^{29}/_5$ kw.
- A. Pulsatilla* L. tamże, $^{17}/_4$ kw.
- A. ranunculoides* L. w łągach na Werbiążu, tudzież w okolicznych
lasach.
- Adonis vernalis* L. w Gwoźdzczu i Sopowie.
- Ranunculus aquatilis* L. (*heterophyllus* H.) w Oskrześnięcach nad
potokiem, tudzież w łągach na Werbiążu, $^{29}/_6$ kw.
- R. acris* L., żowte cziczkie, ślipak, pospolity po ogrodach i łąkach
około miasta wszędzie i d.
- R. lanuginosus* L. w lesie Kułaczkowieckim $^{26}/_4$ kw. i Książdwor-
skim $^{4}/_6$ kw.
- R. hirsutus* Curt. w Książdworze, $^{4}/_5$ kw.
- R. repens* L. po łąkach pospolity na Werbiążu, Sopowie i indz.,
Rokieta $^{17}/_7$.
- R. auricomus* L. w Oskrześnięcach, $^9/_5$ i $^{25}/_5$ kw.
- R. arvensis* L. w Sopowie, $^{11}/_5$ kw.
- R. Ficaria* L. w łągach na Werbiążu $^{29}/_4$ kw., tudzież w lesie
Kułaczkowce $^{28}/_4$ kw.
- R. casubicus* L. na mokrych łąkach Werbiąża, Sopowa i indz.
- R. bulbosus* L. po łąkach; Wypcze przy Żabiu.
- R. Steveni* And. na łące Kluczowa, $^{16}/_5$ kw.
- R. sceleratus* L. w łągach Werbiąża i po łąkach tamże.
- Caltha palustris* L., kaliczyj, na strzelnicy wojskowej $^{25}/_4$ kw., w
Sopowskim lesie $^{23}/_5$ i indziej po mokrych łąkach przed-
mieścia.
- Trollius europaeus* L. w Oskrześnięcach $^{23}/_5$ kw., na Werbiążu w
łągach i indziej pospolicie, na Rokiecie $^{17}/_7$.

Helleborus viridis L. po łąkach Mariahilf, Diatkowiec i Szeparowiec, oraz w Kujdańcach i przed Książdwozem, tudzież nad Czarnym potokiem i Kosaczówką pospolicie.

Aquilegia vulgaris L. w łągach $^{15}/_5$ kw. i in.

Isopyrum thalictroides L. w Oskrześnięcach i Sopowie.

Nigella arvensis L. po ugorach i łąkach Werbiąza, Oskzesiniec, Sopowa i indz.

N. sativa L., miejscami chodują po ogrodach i sprzedają na targu nasiona.

Delphinium Consolida L. pospolity po polach, po łąkach Werbiąza i indziej.

Aconitum Lycopodium L., Łobusztan, (coeruleum Wahl) w lesie Książdwozu na górze „Spauzi,“ tudzież góry Schlen. i Bubki, wąwóz Wypcze koło Żabiego, Czarna Hora.

A. variegatum L. połoniny koło Bubek obficie, $^{26}/_7$.

Actaea spicata L. w lesie Książdworskim około „Ozero Korolewic“ i Sopowskim 6 kw., w parowach leśnych Stawnik w Kosmaczu, $^{29}/_7$ kw. i ow., Książdwór.

B e r b e r i d e a e.

Berberis vulgaris L. w łągach nad Prutem, tudzież przy zboczach lasu w Książdworze i koło ogrodów na przedmieściach i wsi.

P a p a v e r a c e a e.

Chelidonium majus L. wszędzie pod płotami koło ogrodów pospolity, $^{13}/_6$ kw.

P. Rhocas L. pospolity po ugorach i polach między zbożem.

P. somniferum L. chodowany w wielkiej ilości miejscami n. p. w Ceniawie.

P. alpinum L. w Korszowie nad potokiem na leśnej łące bardzo rzadka, kw. 6.

C. bulbosa Pers. w Sopowie, $^{14}/_4$ kw.

Fumaria officinalis L. pospolita pod płotami.

F. parviflora Bert. na Werbiązu, $^{29}/_5$ kw.

Cruciferae.

- Turritis glabra* L. przy drogach koło pól na Werbiążu, $23/7$ kw.
Arabis hirsuta Scop. na wzgórzu Oskrziesinieckim $15/5$ kw., oraz koło Peczeniżyna $8/7$.
A. Thaliana L. na Werbiążu po ugorach, także w Oskrziesińcach.
Cardamine pratense L. Sopów, Oskrziesińce, Jabłonów.
C. anara L. Kułaczkowce kw. 6, oraz Kluczów i Jabłonów.
C. Impatiens L. w lesie „Spauzi“ koło Książdwora.
Dentaria glandulosa WK. w lesie Sopowskim i w Książdworze.
D. bulbifera L. w Mykietyńcach w lesie, $22/5$ kw.
Hesperis matronalis L. (v. *modora* L.) w Oskrziesińcach.
Sisymbrium officinale Scop. po zarynkach nad Prutem i w łągach.
S. Sophia L. tamże.
S. strictissimum L. koło płotów w Peczeniżynie $14/7$.
Allaria officinalis Andr. Korszów, Werbiąż i Oskrziesińce (roślina podolska).
Erysimum cheiranthoides L. pospolity koło ogrodów po przedmie- nad Prutem (kuckie przedmieście), koło płotów w Peczeniżynie 7.
Barbarea incana w łągach na Werbiążu, $13/6$ kw.
Brassica oleracea L. chodowany po polach; Ceniawa, Piadyki i indziej.
Br. Napus L. chodowany około Kołomyi, w Pistyniu $29/6$ kw.
Br. Rapa L. chodowany po ogrodach.
Sinapis arvensis L. wszędzie koło ogrodów w Kołomyi, $25/5$ kw.
S. campestris Bess. w Luczy na polach.
S. nigra L. przy drogach i polach około Kołomyi, $21/4$ kw.
Eruca sativa L. na polu w Pistyniu, $16/6$.
Alyssum calycinum L. w Oskrziesińcach, $3/6$ kw.
Draba verna L. w Oskrziesińcach i na wzgórzu Sopowa i Książdworu.
Dr. nemorosa L. około Jabłonowa.
Cochlearia Armoracia L. przy drogach do Sopowa i Kluczowa, oraz na Werbiążu $21/5$ kw., duże okazy w Oskrziesińcach pod lasem przy potoku.
Roripa rusticana Gr. & Godr. w łągach nad Prutem.
R. palustris Bess. tamże.
R. silvestris Bess. w łągach nad Prutem na miejscach kamienistych.

R. anceps *Rchb.* na moczarze wśród lasu, las Wakulec koło Mołodyatyna 7.

Camelina sativa L. na polach Diatkowice i indz.

Neslia panicula *Desv.* tamże i na Werbiążu.

Bunias orientalis L. po suchych łąkach i wzgórzach oraz miedzach w Sopowie, Peczyniżynie, Ruszora, Akryszorów, 7.

Thlaspi l. lepidium campestre L. po przedmieściach Kołomyi (kucokie przedmieście) i Sopów 7, w Oskrześnicach, w Kniazdworze $\frac{26}{5}$.

Th. arvense L. po zarynkach nad Prutem i polach.

Capsella Bursa pastoris *Moench.*, huidawkie, posp. po śmieciśkach wszędzie około Kołomyi, $\frac{25}{4}$ kw.

Raphanus Raphanistrum L. po polach i ugorach posp. $\frac{11}{6}$ kw.

Resedaceae.

Reseda lutca L. w Oskrześnicach, $\frac{20}{6}$ kw.

Cistineae.

Helianthemum vulgare *Gaertn.* na wzgórzu Oskresinieckim i indz.

Droseraceae.

Drosera rotundifolia L. torfowiska na górze Schlenie, pod Mołodyatynem.

Parnassia palustris L. po wilgotnych łąkach gór, Akryszory, Rokieta 7—9.

Violarieae.

Viola canina L. po łąkach nad Prutem i nad Kosaozówką, w łągach na Werbiążu.

V. tricolor L., newistka, zajacze łąpkie, nad Prutem w łągach, tudzież w Sopowie po polach i ugorach.

V. hirta L. tamże.

V. odorata L., topirczyki, w łągach nad Prutem, oraz w lasach Słobódki leśnej, Szeparowice, Oskresinieć i indziej.

Cucurbitaceae.

- Bryonia dioica* L. kolo ogrodów po przedmieściach w Kołomyi,
²⁹/₆ owoc.
Cucurbita pepo L., *Cucumis sativus* L., *C. melo* L. bywają sadzone w ogrodach.

Caryophyllaeae.

- Heniaria glabra* L. po zarynkach nad Prutem, 6—7.
Spergula arvensis L. w łągach nad Prutem, Meł. między ziemiakami 8.
Sleranthus annuus L. w łągach i po polach nad Prutem i Sopówką.
Sayina procumbens L. w Oskrzysińcach i Kniaźdworze w miejscach wilgotnych gliniastych, ²⁹/₇.
Stellaria Holostea L. w łągach na Werbiążu, tudzież w zaroślach Kluczowa i kolo Jabłonowa.
St. graminea L. po łąkach Sopowa, ¹⁰/₆ kw.
St. glauca With. (*palustris* Ehr.) w łągach na Werbiążu.
St. media Vill., wszędzie przy domostwach po ogrodach.
Cerastium triviale Link. po polach i w łągach nad Prutem.
C. arvense L. w łągach i zaroślach Sopowa.
Malachium aquaticum Fr. po miejscach mokrych w łągach, na łące Szeparowieckiej i indziej.
Dianthus Carthusianorum L. po ugorach i polach na drodze ku Oskrzysińcom, na przedmieściu Śniatyńskim i indziej, kw. 6.
D. collinus WK. (*Sequieri* Ch.) las w Kułaczkowcach, ²⁹/₆ kw.
D. barbatus L. Werbiąż i Sopów, 6 kw.
D. deltoides L. Kniaźdwór, ²⁰/₆ kw.
Saponaria officinalis L. w łągach na Werbiążu, ²⁰/₆ kw.
Silene nutans L. (*v. infracta* WK. w lesie Kułaczkowieckim ¹³/₆ kw., Oskrziesinieckim ²³/₆, tudzież w łągach na Werbiążu ²⁰/₆.
S. Behen Wib. (*inflata* Sm.) w lesie Korszowskim nad potokiem, 6 kw.
S. italica Pers. po łąkach przyleśnych; wąż w Rungurach, polonina Dżemer kolo Bubek, 7—9.
Melandrium pratense Röhl. *vel album* G. w Sopowie i Werbiążu, 6 kw.

- M. rubrum* Garcke (*silvestre* Röhl.) w łąkach na Werbiążu i Sopowie, 6 kw.
- Lychnis Viscaria* L. w Szeparowcach $\frac{13}{6}$, tudzież po łąkach na Werbiążu i Sopowie.
- L. flos Coculi* L., warnyk, pospolicie po łąkach na przedmieściu kuckiém, nadworniańskim, tudzież na Werbiążu i około Jabłonowa.
- L. nemoralis* L. przy brzegu lasu w Oskrześińcach, $\frac{55}{6}$ kw. rzadki.
- Agrostema Githago* L. pospolity po polach między zbożem wszędzie około Kołomyi.

M a l v a c e a e.

- Lavatera thuringiaca* L. w łąkach oraz przy drogach na Werbiążu, Iwanówka pod Jabłonowem, 9.
- Althaea officinalis* L. w łąkach nad Prutem dość często.
- Malva silvestris* L. w łąkach i na zarynkach nad Prutem posp., oraz po przedmieściach.
- M. rotundifolia* L. po przedmieściach jak poprzedzający.

T i l i a c e a e.

- Tilia parvifolia* Ehrh. po ogrodach i koło kościoła w Kołomyi, tudzież po lasach rozrzucona; Sopów, Peczeniżyn, Książdwór, Piadyki i indziej.

H y p e r i c i n e a e.

- Hypericum perforatum* L. w łąkach nad Prutem pospolicie, także w Sopowie, Luczy, Meł. i indz.
- H. quadrangulum* L. po łąkach i zaroślach Diatkowice, Książdworu, Mołodiatynu i indz.
- H. elegans* Steph. w łąkach i na łące na Werbiążu, $\frac{5}{7}$ kw. rzadka.
- H. hirsutum* L. po zaroślach i lasach koło Mołodiatyna, Kluczowa, Książdwora i indz.

Tamariscineae.

Myricaria germanica Desv. po brzegach Prutu wszędzie tak w Kołomyi jak i indziej bardzo pospolity, tworzy wraz z łożą „łęgi.”

Acerineae.

Acer pseudoplatanus L. w Oskrzesińcach ²³/₅, także w lasach Kosmacza.

A. platanoides L. w Gwoźdzczu oraz w Książdworze.

A. campestre L., kłeny, po lasach mieszanych Sopowa, Książdworu, Ispasa i indz.

A. var. suberosum L. w lesie grabowym Oskrzesińceckim, Ispasie i Werbiążu.

Hypocastaneae.

Aesculus Hypocastanum L. w aleach miasta Kołomyi, chodowany w szkółce miejskiej ogrodowej.

Polygalineae.

Polygala vulgaris L. po łąkach wzgórza Oskrzesińceckiego, Sopowa kw. 6, tudzież po wzgórzach koło Peczyniżyna i na Rokiecie 7.

Celastrineae.

Evonymus europaeus L. w łąkach na Werbiążu, także w Pistyniu.

Ev. verrucosus Scop. w lesie Gwoździeckim blisko gaju sosnowego, także w lesie Książdworu, Pistynia, ¹⁷/₅ kw.

Ampelideae.

Vitis vinifera L. uprawiają po ogrodach w Kołomyi i okolicy rozmaitego gatunku, najpewniejsze są moldawskie; nawet

wieśniacy zaczynają tu i ówdzie sadzić, jak n. p. w Kluczowie i indziej.

R h a m n e a e.

Rhamnus frangula L. w lasach Korszowa, kw. 5, 6. Jaworów.

E m p e t r e a e.

Empetrum nigrum L. nad Prutem w łęgach „na zaryнку,^a (zapewne z wodą przybyło nasienie), zresztą po miejscach kamicznych w górach Czarnohorze, Chomiaku i indz.

Euphorbiaceae.

Euphorbia Cyparissias L., psiecze mołoko, wszędzie przy rowach i po trawnikach przedmieść i wsi.

Eu. palustris L. w Oskrzosińcach na łące, $\frac{3}{6}$ kw.

E. helioscopea L. przy drogach i płotach oraz po polach pospolita.

E. platyphyllos L. jak poprzedzający gatunek.

E. dulcis L. po polach w Korolówce, $\frac{28}{6}$ kw.

E. pilosa L. w łęgach na Werbiążu.

E. virgata WK. w Sopowie.

E. amygdaloides L. w łęgach na Werbiążu $\frac{3}{6}$ kw., także Książę nad Słobodą rungurską, na górze Waratek nad Rungurami, Mykulik w Luczy i indz.

E. procera M. B. w łęgach na Werbiążu.

Mercurialis perennis L. w lesie Sopowskim i Książdworze.

Juglandeae.

Juglans regia L. chodowany po ogrodach, na Podolu nie udaje się a w Kołomyi rzadko, w Gwoźdzczu w kotlinie darzą się dobrze.

R u t a c e a e.

Ruta graveolens L. w łągach nad Prutem, 6 kw.

G e r a n i a c e a e.

Erodium cicutarium L. Herit. po polach i ugorach około Kołomyi, nad Prutem w łągach.

Geranium palustre L. w lesie Korszowskim, Ispaskim $29/8$ kw., w Kniaźdworze $4/5$ kw.

G. divaricatum Ehrh. w łągach nad Prutem.

G. silvaticum L. w łągach na Werbiążu, tudzież w Sopowie.

G. phacum L. na Werbiążu w łągach, w Oskrzysińcach $24/4$ i $26/5$.

G. Robertianum L. po lasach bukowych góry Waratek i Kamień, dalej w górach, także w łągach nad Prutem i w Oskrzysińcach.

L i n e a e.

Linum usitatissimum L. sieją po polach ale mało w tych stronach.

L. catharticum L. po łąkach i pagórkach Kniaźdworu, Peczyniżyna i indziej.

O x a l i d e a e.

Oxalis Acetosella L. w zaroślach i cienistych lasach Oskrziesiniec, Sepowa i indziej.

B a l s a m i n e a e.

Impatiens noli tangere L. w łągach nad Prutem, tudzież w zaroślach i miejscach wilgotnych przy brzegach lasów Kniaźdworu u stóp góry „Spauzi,” Mołodiatynie, Jasienów górny i indz., 7—9.

Philadelphaeae.

Philadelphus coronarius L. rośnie po ogrodach.

Oenotheraeae.

- Oenothera biennis* L. po przedmieściach i łągach w Kołomyi.
Epilobium angustifolium L. pospolita w łągach nad Prutem, koło pól w Jabłonowie.
E. Domonaci Vill. w łągach nad Prutem pod Kołomyją i Oskrzęsiami, tudzież pod Sopowem, ^{23/9}.
E. hirsutum L. w łągach nad Prutem, tudzież w miejscach wilgotnych na brzegach rzek Sopowa, Peczyniżyna 7.
E. parviflorum Schreb. w zaroślach nad Sopówką w Sopowie.
E. montanum L. w lesie Korszowskim nad potokiem, także w Siemakowcach nad Prutem ^{23/5} kw., tudzież na porębach i zaroślach w Książdworze 7.
E. tetragonum L. w łągach nad Prutem na Werbiązu 7.
E. roseum Schreb. koło krzaków na górze Sehlenie 8.
Circaea lutetiana L. w lasach cienistych Sopowa i Książdworu, tudzież w Mołodiatynie i Luczy 7.
C. alpina L. tamże jak poprzedzający oraz na Grehocie i Rokiecie.

Lythraeae.

- Lythrum Salicaria* L. po miejscach mokrych po rowach i w łągach nad Prutem pospolicie.

Haloragaeae.

- Trapa natans* L. koło Oskrzესiniec i indziej około Kołomyi.

Pomaceae.

- Sorbus aucuparia* L., szkoruch lud., po zaroślach, lasach i skałach w Sopowie i Książdworze, na szczytach Grehotu i Bubek.
Pirus communis L. i *P. malus* L. hodowane po ogrodach w Kołomyi i w górach Akryszor, Luczy i Kosmaczu.
Crataegus Oxyacantha L. w łągach na Werbiązu przy brzegach lasu Książdorskiego i indz.

R o s a c e a e.

- Rosa collina* Jacq. w Sopowie i Oskrzysińcach.
- Rubus Idaeus* L. po lasach w Książdworze, Berezowie, Rungurach i indz.
- R. caesius* L. w Książdworze i Mołodiatynie posp.
- R. fruticosus* L., drapakie, czornyci, po suchych wzgórzach koło Akryszor, tudzież w Książdworze i indziej.
- R. hybridus* L. po świetlistych wzgórzach Książdworu, Berezowa, Akryszor, góra Waratek przy Kosmaczu.
- Fragaria vesca* L., jahody, po wzgórzach świetlistych w Oskrzysińcach, Sopowa, Jabłonowa, Luczy i indz.
- Fr. collina* Ehrh., chrusteli, tamże.
- Comarum palustre* L. po moczarowatych miejscach w łągach nad Prutem, nad potokiem Kosaczówką, w Oskrzysińcach i indziej.
- Potentilla Tormentilla* Scop. w łągach na Werbiążu ²⁹/₅ kw., w Piadykach ²³/₅, także w Luczy, Słobodzie rungurskiej, Jabłonowie, Kosmaczu 7—9.
- P. norvegica* L. w Siemakowcach, ¹⁷/₆ kw.
- P. supina* L. w łągach nad Prutem.
- P. argentea* L. tamże, tudzież w Luczy i Jabłonowie.
- P. reptans* L. w łągach nad Prutem.
- P. anserina* L. nad Prutem ³⁰/₆ kw. Baginsberg.
- P. aurea* L. na połoninie Rokiety i dalej na Czarnohorze.
- Agrimonia Eupatoria* L. w łągach na Werbiążu, tudzież przy drodze koło Sopowa i Peczyniżyna 6, 7.
- Alchemilla vulgaris* Willd. pospolicie po ugorach i przy drogach.
- Al. vulg. v. glabra* Dl. na wzgórzu Oskrziesinieckiem.
- Sanguisorba officinalis* L. po łąkach mokrych w Książdworze, Oskrzysińcach i Kosmaczu.
- Geum urbanum* L. po polach i ogrodach zapuszczonych po przedmieściach, oraz po łąkach na Werbiążu, Sopowie, Książdworze i in. wszędzie pospolity.
- G. montanum* L., pidojma lud., na Czarnohorze na Szpyoiach, Pohane misce.
- Spiraea salicifolia* L. po mokrych łąkach na Werbiążu, Mariabif, Diatkowiec i indz.
- S. Aruncus* L. w Szeparowcach ¹³/₆ kw., przy brzegu lasu Książdworze ²⁶/₆, także w Jabłonowie, Luczy i dalej

- S. Ulmaria L.* po mokrych zaroślach Książdworu i Sopowa.
S. Filipendula L. w Oskrześnięcach pod lasem, w Sopowie nad Sopówką i na Werbiązu nad Prutem w łągach.

Amygdaleae.

- Amygdalus communis L.* sadzony po ogrodach kołomyjskich gdzieś, np. przy ulicy Kraszewskiego, Franciszka Józefa i indziej dla pięknego kwiatu różowego, ale owocu nie wydaje.
- Persica vulgaris L.* pielęgnują w większych ogrodach w Kołomyi tudzież w ogrodach dworskich jak w Gwoźdzu i indz.
- Prunus Armeniaca L.* tak samo. Latem przywożą do Kołomyi na sprzedaż owoce ze Suczawy i z Moldawy w większej ilości.
- Pr. spinosa L.* w lesie Oskresinieckim, tudzież w Ispasie na wzgórzu Terebilez.
- Pr. avium L.* po ogrodach aż w góry Akryszor i Kosmacza.
- Pr. cerasus L.* jak wyżej.
- Pr. Padus L.* również po ogrodach w Kołomyi, jakoteż dalej w górach, gdzie w kotlinach i wąwozach dobrze się darzą, jak np. w Kosowie i Kutach, w Żabiu atoli już nie dościgają.

Papilionaceae.

- Ononis hircina Jacq.* po łąkach i drogach Sopowa, Książdworu, tudzież w łągach nad Prutem, 6—8 kw.
- Genista tinctoria L.* jak poprzedzający.
- Cytisus nigricans L.* w Oskrześnięcach.
- Cyt. ratisbonensis Schöff. (supinus Cr.)* w Oskrześnięcach i w łągach nad Prutem.
- Anthyllis Vulneraria L.* w Sopowie, Książdworze po wzgórzach tudzież w łągach nad Prutem.
- Medicago lupulina L.* nad potokiem w Kórszowie na łące leśnej.
- M. falcata L.* po łąkach w Kosmaczu.
- Melilotus officinalis Desr.* w łągach nad Prutem i na łąkach wszędzie pospolity.
- Trifolium pratense L.* po polach około Kołomyi pospolicie, 6/6 kw.

- Tr. agrarium* Ł. w łągach nad Prutem, tudzież w Oskrześnięcach.
- T. pannonicum* Jacq. na łąkach Werbiaża, Sopowa i indz.
- T. filiforme* Bg. (minus Sm.) w łągach nad Prutem, 6—7.
- A. arvense* L. po brzegach Prutu w łągach, 6—7 kw.
- T. montanum* L. na wzgórzu Książdworu „Popowa hora” $\frac{22}{100}$ kw., także po łąkach suchych na wzgórzach koło Peczyniżyna, 7.
- T. repens* L. w łągach nad Prutem, 6 kw.
- T. medium* L. w łągach na Werbiażu, także na Rokiecie i dalej 7.
- T. ochroleucum* Huds. po wilgotnych łąkach Szeparowiec, Mariahilf, Diatkowiec, tudzież w łągach Werbiaża.
- Lotus corniculatus* L. po wilgotnych łąkach Werbiaża, Sopowa, Książdworu, 6—7.
- Robinia Pseudoacacia* L. znajduje się po aleach miasta, jako też po ogrodach.
- Astragalus glycyphyllos* L. przy brzegach lasów i w zaroślach Książdworu, Sopowa, Peczyniżyna, Oskrześnięciec, Jabłonowa itd.
- A. Onobrychis* L. w łągach nad Prutem dość często na piaszczystych miejscach.
- Pisum sativum* L. sadzą po ogrodach i polach, soczewicy zaś (*Ervum lens*) nie.
- Vicia hirsuta* Koch. po pochyłościach wzgórz; Ruszor, Lucza, Akryszory 8.
- V. villosa* Roth. na łąkach Werbiaża.
- V. cracca* L. w łągach na Werbiażu, tudzież w Sopowie pod lasem na łące.
- V. angustifolia* Roth. po polach Werbiażu, Korolówki, Korszowa i in.
- V. sativa* L. dziczała po łąkach Piadyk i Werbiaża.
- V. Faba* L. chodują po ogrodach i polach.
- Lathyrus silvestris* L. po łąkach przyleśnych w Oskrześnięcach, Sopowie, Książdworze, Luczy, Akryszor 6—8.
- L. pratensis* L. w łągach nad Prutem na kuckiem przedmieściu, tudzież na Werbiażu.
- Orobus vernus* L. w Sopowie przy brzegu lasu $\frac{23}{100}$ kw., także w Książdworze.
- Or. niger* L. w zaroślach Sopowa, Książdworu i indz.
- Coronilla varia* L. po łąkach na Werbiażu, Oskrześnięciec 6 kw. i in.
- Onobrychis sativa* Lam. w łągach nad Prutem.
- Phascolus vulgaris* sadzą po ogrodach i polach.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions.

2. It is essential to ensure that all entries are supported by proper documentation and receipts.

3. The second section covers the various methods used to collect and analyze financial data.

4. This includes a detailed review of the accounting system and the implementation of internal controls.

5. The final part of the report provides a summary of the findings and recommendations for future action.

Wiadomości szkolne.

I.

Skład grona nauczycielskiego przy końcu roku szk. 1882.

1. Emanuel Wolff, dyrektor, uczył hist. i geogr. w kl. II. b i III. a tyg. godz. 7
2. Ksiądz Mikołaj Martini, prof., uczył religii obrz. łać. w całym gimnazyum, tygodniowo godz. 16
3. Ksiądz Mikołaj Łepki, prof., uczył religii obrz. gr. w całym gimnazyum tygodn. godzin 16
4. Romuald Perfecki, prof., gospodarz kl. II. a, uczył jęz. łać. w klasie II. a, polskiego w kl. II. a, V., VII. tygodn. godzin 17
5. Leopold Wajgel, prof., członek rady miejskiej, gosp. kl. III. a, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył matem. w kl. III., hist. natur. w kl. I. a, I. b, II. a, II. b, III. a, III. b, V., VI. tyg. godzin 19
6. Teodor Czuleński, prof., z powodu dłuższej słabości nieczynny.
7. Kornel Polański, prof., uczył geogr. w kl. I. a, I. b, geografii i historii w II. a, IV., VI. i VIII. tygodn. godzin 20
8. Mikołaj Winowski, prof., dozorca nauki śpiewu w kl. niższych, uczył jęz. łać. w kl. III. a, łacińsk. i greckiego w kl. VII. tygodn. godz. 15
9. Edward Berger, prof., zawiadowca biblioteki dla uczniów, uczył jęz. niemieck. w kl. V., VI., VII. i VIII. tygodn. godzin 17

10. Stanisław Rudnicki, nauczyciel, zawiadowca gabin. fizykalnego, uczył matem. w kl. III. b, IV., VII. i VIII., fizyki w IV., VII. i VIII. tyg. godzin 20
11. Teofil Gruszkiewicz, nauczyciel, zawiadowca bibl. dla nauczycieli, uczył jęz. greck. w kl. IV., niemieck. w III. b i IV., rusk. w kl. VI., VII. i VIII. tygodn. godz. 19
12. Stanisław Kubiszał, doktor fil., nauczyciel, gosp. kl. VII., uczył jęz. niemieck. w kl. II. b, geogr. i hist. w III. b, V., VII., proped. filozof. w kl. VII. i VIII. tygodn. godzin 19
13. Waleryan Kryciński, nauczyciel, uczył rysunków w kl. I. a, I. b, II. a, III. a, III. b, IV. tygodn. godzin 24
14. Michał Kusionowicz, nauczyciel, uczył jęz. łać. w kl. V., łać. i greck. w kl. VIII. tygodn. godzin 16
15. Ludwik Kozakiewicz, egzam. zast. naucz., gosp. kl. VI., uczył jęz. łać. i greck. w kl. VI., polsk. w kl. VI. i VIII. tygodn. godzin 17
16. Jan Rużycki, egz. zast. naucz., gosp. kl. IV., uczył jęz. łać. w kl. IV., rusk. w II. a i b, III. a i b, IV. i V. tygodn. godzin 17
17. Cyryl Grabowicz, egz. zast. naucz., gosp. kl. I. a, uczył jęz. polsk. w kl. I. a, III. a, III. b i IV., jęz. rusk. w kl. I. a i b tyg. godz. 15
18. Seweryn Sokalski, egz. zast. naucz., gosp. kl. V., uczył matem. w kl. I. a, I. b, II. a, II. b, V., VI. tygodn. godzin 19
19. Jan Warchoń, egz. zast. naucz., uczył jęz. gr. w kl. III. a, III. b, V., jęz. niemieck. w III. a, tygodn. godzin 19
20. Otmar Victorini, zast. nauczyciela, uczył jęz. niemieck. w kl. I. a, I. b i II. a tyg. godz. 17
21. Leon Ciliński, zast. naucz., gosp. kl. II. b, uczył jęz. łać. w kl. II. b, III. b, polsk. w II. b, tygodn. godzin 19
22. Roman Moskwa, egzaminow. aplikant i nadzw. zastępca naucz., uczył jęz. łać. w kl. I. a, I. b,

- polsk. w kl. I. b, tygodn. godzin 19
 23. Tadeusz Sikorski, kierownik zakładu garn-
 carskiego w Kołomyi, asystent dla nauki rysun-
 ków, uczył samoistnie rysunków w kl. II. b i IV.
 tygodn. godzin 8
 24. Franciszek Gutowski, aplikant.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

1. Kornel Polański, j. w., dla hist. kr. rodz.
2. Stanisław Kubisztal Dr., j. w., dla hist. kr. rodz.
3. Leopold Wajgel, j. w., dla gimnastyki.
4. Jan Rużycki, j. w., dla kaligrafii.
5. Otmar Victorini, j. w., dla jęz. franc.
6. Franciszek Dolista dla śpiewu.

II.

Kronika zakładu, zmiany osobowe i ważniejsze rozporządzenia w ciągu roku szk. 1882.

Reskr. Jego Excel. p. Ministra wyznań i oświece-
 nia z dnia 7. lipca 1881 l. 8996 mianowany rzeczywi-
 stym nauczycielem egz. zastępca w Nowym Sączu Mi-
 chał Kusionowicz, objął obowiązki nauczycielskie z po-
 czątkiem b. r. szk.

Na mocy reskr. Wysokiego c. k. Ministerstwa O-
 świecenia z 4. września 1881. l. 13243 zniżyła W. Rada
 szk. kr. cenę Wypisów polskich dla klas wyższ. szkół
 średnich a mianowicie tomu I. części 2 na VI. klasę
 z 74 cent. na 40 cent.; tomu II. cz. 1. na VII. klasę z
 1 złr. 51 cent. na 60 cent; tomu II. cz. 2 na VIII. klasę
 z 2 złr. 80 cent. na 1 złr. w. a.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyż-
 szem postanowieniem z dnia 3. września 1881 najmiło-

ściwiej zamianować profesora Emanuela Wolffa, dyrektorem Zakładu.

Dotychczasowemu kierownikowi profesorowi Borkowskiemu Aleksandrowi nadał Jego Excel. pan Minister reskr. z 6. września 1881 posadę nauczyciela w c. k. gimnazyum akademickiem we Lwowie.

Reskr. z 26. październ. 1881 l. 16464 postanowił p. Minister wyznań i oświecenia, ażeby dzień 2. listopada (dzień zaduszny) należał do zwykłych dni teryalnych.

Reskr. z 31. październ. 1881 l. 11167 zaprowadza Wys. Rada szk. kr. naukę gimnastyki w tutejszym Zakładzie, jako przedmiot nadobowiązkowy i upoważnia do prowizorycznego prowadzenia tej nauki prof. L. Wajgla.

Uchwałą z 8. października 1881 zaliczyła Wys. Rada szk. kr. dzieło pod napisem: „Nauka stenografii do wykładu w szkołach ułożył Roman Poliński Lwów 1878“ w poczet książek szkolnych w gimnazyach i szkołach realnych.

Reskr. z 3. listop. 1881. l. 11273 zaprowadza Wys. Rada szk. kr. w zakładzie tutejszym naukę śpiewu i porucza ją tymczasowo Franciszkowi Doliście.

Reskr. z 5. listop. 1881. l. 11364 zamianowała Wys. Rada szk. kr. Tadeusza Sikorskiego, kierownika miejscowej szkoły garncarskiej, asystentem rysunków i czasowym zastępcą nauczyciela. Uczył rysunków w klasach IV. i II. b, 8 godzin tygodniowo.

Reskr. z 10 listop. 1881. l. 16888 rozporządził Pan Minister oświecenia, że do triennium nauczycielskiego nie może być wliczany czas spędzony w innej służbie rządowej, prócz szkolnej.

Rozp. z 13. grudnia 1881. l. 11130 poleciła Wys. Rada szk. kr. książkę pod tyt.: „Północny wschód Europy i hydrografia Polski przez Winc. Pola. Lwów 1876.“ bibliotekom szkół średnich.

Reskr. Jego Excel. Pana Ministra wyznań i oświecenia pozwolono, średnim i wyższym zakładom naukowym i nauczycielom tychże zakładów brać udział w wystawach i kongresach nauczycielskich zagranicznych jedynie na podstawie osobnego zezwolenia władz państwa.

Reskr. z 31. grudnia 1881. l. 13190 zamianowała Wys. Rada szk. kr. Romana Moskwę aplikantem przy

tutejszym zakładzie celem odbycia współcześnie roku próby nauczycielskiej.

Profesor Teodor Czuleński nie mógł wskutek długiej i ciężkiej słabości pełnić w II. półroczu obowiązków nauczycielskich. Godziny naukowe rozdzielono między kolegów a Wys. Rada szk. kr. zezwoliła reskr. z 19. lutego 1882. l. 2043, aby dla braku sił nauczycielskich aplikant Roman Moskwa objął obowiązki tymczasowego zastępcy.

Dekretem z 11. lutego 1882. l. 1472 nadała Wys. Rada szk. kr. nauczycielowi Edwardowi Bergerowi tytuł c. k. profesora.

Uchwałą z 15. kwietnia 1882. zaliczyła Wys. Rada szk. kr. dzieło pod napisem „Przykłady do tłumaczenia z jęz. łacińskiego na polski i z polskiego na łaciński. Ułożył Dr. Zygm. Samolewicz Cz. II. na II klasę (cena 80 cent. w. a.) Lwów 1881.“ w poczet książek szkolnych.

Uchwałą z 15 kwietnia 1882 poleciła Wys. Rada szk. kr. czasopismo pod tytułem: „Przewodnik gimnastyczny. Redaktor główny Dr. Tadeusz Zieliński“ bibliotekom szkół średnich; i zaliczyła gramatykę jęz. łacińskiego D-ra Z. Samolewicza w poczet książek szkolnych.

Reskr. z 4. czerwca 1882 l. 4578 mianowała Wys. Rada szk. kr. Franciszka Gutowskiego aplikantem bezpłatnym, przeznaczając mu zakład tutejszy na odbycie roku próby nauczycielskiej.

Reskr. z 24. stycznia 1882. l. 602 rozporządza pan Minister oświecenia, że modyfikacya klasyfikacyjna zawarta w rozporządz. z 31. sierpnia 1881 l. 13065 obowiązuje tak gimnazyja jak i szkoły realne. Mocą tej modyfikacyi utrzymuje uczeń stopień III., jeżeli wykaże ilość cenzur „niedostateczny“ równającą się połowie ilości przedmiotów udzielanych w klasie, przyczem cenzura „wcale niedostateczny“ liczy się za dwie cenzury „niedostateczny.“

Od dnia 12. do 19. czerwca odbył się ustny examin dojrzałości pod przewodnictwem ces. król. Inspektora krajowego W-go Antoniego Sołtykiewicza.

Rok szkolny zakończył się dnia 15. lipca uroczystem nabożeństwem i rozdaniem świadectw szkolnych,

III.

P l a n n a u k i.

I. klasa (dwa oddziały).

Religia: 2 godziny tygodniowo. — Zasady katolickiej wiary i obyczajów podług książki Szustera w tóm. X. Zielińskiego. Uczniowie obrz. gr. uczyli się z książki X. Torońskiego.

Język łaciński: 8 godzin tygodn. — Nauka o prawidłowych formach imienia i słowa w połączeniu z praktycznymi ćwiczeniami przy użyciu gramatyki i ćwiczeń Samolewicza. — Poczawszy od listopada co tydzień zadanie szkolne, a w 2. półroczu oprócz tego co miesiąc zadanie domowe.

Język polski: 3 godziny tygodn. — Podług gramatyki Małeckiego nauka o zdaniu pojedynczém, najważniejsze zasady głosowni na przykładach, nauka o formach do liczebnika włącznie. Czytanie wypisów, opowiadanie i deklamacya. Co tydzień ćwiczenie ortograficzne lub zadanie na przemian.

Język ruski: 3 godziny tygodn. — Według gramatyki Osadcy nauka o zdaniu pojedynczém, odmiana imienia, co ważniejsze z odmiany słowa, ważniejsze i przystępniejsze prawa głosowni i pisowni. Z czytanki Romańczuka t. I. czytanie, opowiadanie i deklamacye. 3 zadania na miesiąc.

Język niemiecki: 6 godzin tygodn. — Według gramatyki Janoty odmiana imion i słów w połączeniu z najpotrzebniejszymi regułami pisowni i składu szyku. Czytanie i tłumaczenie odpowiednich przykładów z języka polskiego na niemiecki i odwrotnie według wypisów Janoty i memorowanie niektórych tłumaczonych ustępów z II. części wypisów. Dyktaty, co tydzień zadanie domowe lub szkolne.

Geografia: 3 godziny tygodn. — Według książki Benoniego pojęcia wstępne z geografii matematycznój i fizycznój, orografia, hydrografia, topografia, główne pojęcia z geografii politycznej z uwzględnieniem kartografii.

Matematyka: 3 godziny tygodn. — W 1. półr. tylko arytmetyka, w 2. półr. arytmetyka i geometrya na przemian. Z arytmetyki według książki Mocnika opracowanėj przez Bączalskiego pisanie i czytanie liczb w układzie dziesiętnym, cztery działania liczbami całkowitymi niemianowanymi i mianowanymi uławkami dziesiętnymi, wyszukanie najmniejszej wspólnej wielokrotnej i największego wspólnego dzielnika; rzecz o uławkach zwyczajnych i cztery działania nimi jako téż i liczbami mieszanymi; zamiana uławków zwyczajnych na dziesiętne i odwrotnie. — Z geometryi według książki Mocnika w przekładzie Sternala wstępne pojęcia, kąty, ich rodzaje, sposób kręślenia ich od ręki, pary kątów, trójkąty aż do przystawiania wyłącznie. Liczne ćwiczenia domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Historia naturalna: 2 godziny tygodn. — Według Zoologii Dr. Nowickiego w 1. półr. zwierzęta ssące, w 2. półr. zwierzęta bezkręgowce.

Rysunki: 4 godziny tygodn. — Rysowanie z wolnej ręki podług wzoru podawanego przez nauczyciela na tablicy: linii prostych, kątów, trójkątów, czworoboków, wieloboków i linii krzywych w rozmaitych położeniach i wielkościach; ornament geometryczny płaski; objaśnienia o rytmie linii i symetrii.

II. klasa (dwa oddziały).

Religia: 2 godziny tygodn. — Historia starego zakonu według książki Tyca, dla uczniów obrz. gr. według tej samej książki, tłómaczonej przez B. I.

Język łaciński: 8 godzin tygodn. — Powtórzenie i uzupełnienie form prawidłowych; formy nieprawidłowe imion i czasowników; rozszerzenie nauki o używaniu składni i ważniejszych spójników, prawidła dotyczące imion własnych miast na pytania: dokąd? zkąd? gdzie? — zwrot accus. c. inf., abl. absol., używanie coniug. periphr. czynnej i biernej, gerundium, gerundivum, supinum na -um, pytania proste i uboczne; przy odpo-

wiednich ćwiczeniach według Zadań Jerzykowskiego. Prócz tego tłómaczono bajki i powiastki tamże zawarte. Co tydzień zadanie szkolne, co miesiąc domowe.

Język polski: 3 godz. tygodn. — Uzupełnienie nauki głosowni, odmiana słowa, stopniowanie przymiotników, o formach zdania w krótkości, składnia zgody, pisownia. Czytanie, opowiadanie, deklamacya. Co miesiąc dwa zadania.

Język ruski: 3 godz. tygodn. — Z gramatyki Osadcy powtórzone odmianę imienia i wzięto odmianę słowa w połączeniu z odpowiednimi prawidłami głosowni i naukę: o partykułach. Czytanie wypisów Romańczuka t. II., opowiadanie, deklamacye. Co miesiąc dwa zadania.

Język niemiecki: 5 godzin tygodnu. — Z gramatyki Janoty powtórzenie nauki z I. klasy, uzupełnienie nauki o czasach złożonych, o formie biernej i omownej, o użyciu słów posiłkowych haben i sein, o szyku wyrazów w zdaniach pojedynczych, złożonych głównych i zależnych. Z wypisów Janoty powtórzenie materiału z I. klasy, tłómaczenie oraz opowiadanie z części II. i III. z niemieckiego na polskie i odwrotnie. Co tydzień extemporale, co trzy tygodnie zadanie domowe.

Geografia i historia: 4 godz. tygodn. — Z geografii według Kluna orografia, hydrografia Azji, Afryki i Europy z uwzględnieniem kartografii; szczegółowy opis Azji, Afryki, zachodniej i południowej Europy. — Historia starożytna według Weltera-Sawczyńskiego w połączeniu z geografją starożytną biograficznie wykładana.

Matematyka: 3 godz. tygodn. — Z arytmetyki powtórzenie materiału z klasy I., stosunki, proporcye, reguła trzech, praktyka włoska, rachunek procentu, miary, wagi i monety. — Z geometrii powtórzenie materiału z I. klasy, własności trójkątów i wieloboków, obliczanie powierzchni, równość, podobieństwo i zamiana figur prostokreślnych. Częste ćwiczenia domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Historia naturalna: 2 godz. tygodn. — W 1. półr. według Zoologii Nowickiego ptaki, gady, płazy i ryby. W 2. półroczu według botaniki Hückla opis najważniejszych roślin skrytokwiatowych i jawnokwiatowych przeważnie na żywych okazach, w braku tych uprzytomniony wizerunkami.

Rysunki: 4 godz. tygodn. — Ornament płaski w konturze poprzedzony rysowaniem stylizowanych liści i kwiecica. Rysunek

geometrycznych brył według zasad perspektywy z modeli drutowych i drewnianych. Przy rysowaniu z modeli drewnianych objaśnienia o oświetleniu.

Klasa III. (dwa oddziały).

- Religia:** 2 godz. tygodn. — Historya biblijna nowego zakonu według książki Tyca, dla młodzieży obrz. gr. według tej samej książki, tłómaczonej przez B. I.
- Język łaciński:** 6 godzin tygodn. — Z gramatyki składnia zgody i przypadków, oparta na gramatyce i ćwiczeniach Jerzykowskiego. Z Korneliusza Neposa czytano żywoty: Miltiadesa, Temistoklesa, Arystydesa, Pauzaniasa, Trazybula, Konona, Chabryasa, Datamesa, Epaminondasa, Hannibala, Katona i Atyka. Zadania w 1. półr. trzy szkolne, jedno domowe, w 2. półr. dwa szkolne, jedno domowe co miesiąc.
- Język grecki:** 5 godzin tygodn. — Najważniejsze zasady głosowni, odmiana imion i słów aż do źródłosłowu perfecti słów zakończonych na „omegę“ podług gramatyki Kurcyusza w tłómaczeniu Sternala i Samolewicza. Tłómaczenie z greckiego na polskie i odwrotnie podług książki Schenkla-Samolewicza. — W 2. półr. co 14 dni zadanie domowe, co miesiąc zadanie szkolne.
- Język polski:** 3 godz. tygodn. — Z gramatyki Małeckiego nauka o nieodmiennych częściach mowy; składnia zgody i rzędu; pisownia, interpunkcja; nauka o zdaniu złożoném. Czytanie III. tomu wypisów, opowiadanie, deklamacja. Co 14 dni zadanie domowe lub szkolne.
- Język ruski:** 2 godz. tygodn. — Z gramatyki Osadcy składnia rzędu, syntaktyczne właściwości zaimka, przymiotnika, liczebnika i czasownika. Czytanie wypisów Parłyckiego, opowiadanie, deklamacja. Do 14 dni zadanie domowe lub szkolne.
- Język niemiecki:** 4 godziny tygodn. — Z gramatyki Janoty powtórzenie materiału z klasy poprzedniej, składnia zdody i rzędu, prawidła szyku, pisownia według książki „Regeln für die deutsche Rechtschreibung.“ Czytanie wypisów Hamerskiego, tłómaczenie z polskiego na niemieckie, a trudniejszych ustępów także z niemieckiego na polskie, opowiadanie, uczenie się na pamięć. Co 14 dni zadanie domowe lub szkolne.

- Geografia i historia:** 2 godz. tygodn. — Według Kluna geografia Niemiec, północno-wschodniej Europy, Ameryki i Australii. — Według Weltera - Sawczyńskiego dzieje średnio-wieczne sposobem biograficznym.
- Matematyka:** 3 godz. tygodn. — Z arytmetyki cztery działania ilościami algebraicznymi, potęgowanie i pierwiastkowanie. — Z geometrii nauka o kole, obwód i powierzchnia tegoż, powierzchnia pierścienia, wycinka i odcinka. Arytmetyka Bączalskiego, geometria Mocnika Sternala. Częste ćwiczenia domowe, co miesiąc zadanie szkolne.
- Nauki przyrodnicze:** 2 godz. tyg. — W 1. półr. mineralogia według książki Klęska; w 2. półr. z fizyki Rodeckiego ogólne własności ciał, o ciepłe i o pierwiastkach.
- Rysunki:** 4 godz. tygodn. — Rysowanie brył geometrycznych, złożonych i pojedynczych członków architektonicznych z modeli drewnianych i gipsowych. Ornament płaski przeważnie z epok stylów klasycznych. Objasnianie różnicy stylów na ornamentach, głowicach i t. d., i harmonii barw. Papier tonowy, kręda czarna i biała, pióra i farb przy rysowaniu polichromowych ornamentów.

Klasa IV.

- Religia:** 2 godz. tygodn. — Nauka o obrzędach kościelnych według książki Jachimowskiego, dla uczniów obrz. gr. według Popiela.
- Język łaciński:** 6 godz. tygodn. — Z gramatyki Jerzykowskiego składnia słowa przy stosownych ćwiczeniach według książki tegoż autora oddział II. — Lektura Caes. com. de bello gall. lib. I, 29, II. i III. — Co miesiąc dwa zadania szkolne, jedno domowe.
- Język grecki:** 4 godz. tygodn. — Z gramatyki Kureyusza-Samolewicza od źródłosłowu perfecti słów na „omegę“ całą resztę nauki o formach słowa; powtarzanie materiału z klasy III. — Tłómaczenie stosownych ćwiczeń z greckiego na polskie i odwrotnie, przy końcu 2. półrocza kilka bajek, powiastek i t. p. z książki Schenkla-Samolewicza. Miesięcznie dwa zadania.

- Język polski:** 3 godz. tygodn. — Powtarzanie nauki o zdaniu pojedynczym, nauka o zdaniu złożonym, pisownia, interpunkcja, wierszowanie, główne zasady stylu. Czytanie IV. tomu wypisów, opowiadanie, deklamacja. Miesięcznie dwa zadania, naprzemian domowe i szkolne.
- Język ruski:** 2 godz. tygodn. — Z gramatyki Osadey wzięto etymologią i o wierszowaniu. Czytanie wypisów Partyckiego, opowiadanie, deklamacja. Miesięcznie dwa zadania.
- Język niemiecki:** 4 godz. tygodn. — Z gramatyki Janoty powtórzono materiał z klasy III., dokończono nauki o użyciu dativ-u, wzięto naukę o przyimkach, czasach, trybach, o zdaniu złożonym spółrzednie i podrzędnie, o ściąganiu zdań, o rodzajach zdań podrzędnych i skracania tychże i o okresach; nauka pisowni według „Regeln für die deutsche Rechtschreibung.“ Czytanie wypisów Hamerskiego, opowiadanie, deklamacja. Zadania jak w III. klasie.
- Historja i statystyka:** 4 godz. tyg. — W 1. półr. dzieje nowożytne według Weltera-Sawczyńskiego; w 2. półr. statystyka monarchii austriacko-węgierskiej według książki Szaraniewicza.
- Matematyka:** 3 godz. tyg. — Z arytmetyki stosunki, proporcje, reguła trzech, procenta proste i składane, reguła łańcuchowa, spółki, mieszanki, terminu, zrównania stopnia pierwszego o jednej i więcej niewiadomych. — Z geometrii stereometria. Książki i zadania jak w kl. III.
- Fizyka:** 3 godz. tygodn. — Z fizyki Rodeckiego mechanika, statyka i dynamika ciał stałych, hydrostatyka, hydrodynamika, aerostatyka, aerodynamika, magnetyzm, elektryczność, akustyka, światło, początki astronomii i meteorologii.
- Rysunki:** 4 godz. tygodn. — Studja łatwiejszych ornamentów greckich, rzymskich i epoki odrodzenia z modeli gipsowych. Ornament płaski polichromowany. Trudniejsze ornamenta z wzorów. Uwzględniano także głowę ludzką i zwierzęcą w zakresie ornamentu wchodzącą.

Klasa V.

- Religia:** 2 godz. tygodn. — Dogmatyka ogólna według książki X. Jachimowskiego dla uczniów obrz. łac., dla uczniów obrz. gr. według X. Pełesa.

- Język łaciński:** 6 godz. tygodn. — Lektura: Liv. lib. I., Ovid. Trist. I. 1, I. 3, Metamorph. I. 89—571; VI. 146—312; VIII. 618—724; XI. 85—193. — Z gramatyki Samolewicza powtórzono i uzupełniono składnię przypadków; prozodya i metryka. Miesięcznie trzy zadania, domowe i szkolne na przemian.
- Język grecki:** 5 godz. tyg. — Lektura: z Chrestomatyi Schenkla-Borzemskiego Anab. ks. I. rozdz. 1. a z 2-go § 1—4, dalej rozdz. 7 i 8. ks. III. rozdz. 1. i 2. Z Cyropedyi ks. I. rozdz. 2. § 1—15. Memor II. 3. Z Homera Iliady I. 1—410. Z gramatyki Kurcyusza-Samolewicza składnia od początku do przyiuków włącznie; z ćwiczeń Schenkla-Samolewicza odpowiednie ustępy. Co miesiąc zadanie szkolne lub domowe.
- Język polski:** 3 godz. tygodn. — Czytano zabytki najdawniejszej polszczyzny, następnie wyjątki z kronikarzy łacińskich i polskich, tudzież poetów i prozaików okresu Zygmuntońskiego aż do Skargi wyłącznie. W całości przeczytano „Wiesława“ Brodzińskiego. Celniejszych ustępów uczono się dosłownie na pamięć. Obeznano się także z istotą satyry, sielanki, pieśni, dumki i elegii. Z dziejów literatury wzięto część stosowną. Zadań dano 12.
- Język ruski:** 3 godz. tyg. — Deklinacya i konjugacya języka starosławiańskiego i staroruskiego w połączeniu z ważniejszymi prawidłami głosowni i składni. Najdawniejsze pomniki języka staroruskiego zawarte w Chrestomatyi Ogonowskiego. Zadań domowych i szkolnych razem 12.
- Język niemiecki:** 4 godz. tyg. — Prze czytano wypisów Jandaurka-Hamerskiego t. I. ustępów 44 ze stosownem objaśnieniem gramatycznym i rzeczowem, Ćwiczenia w opowiadaniu na podstawie ustępów czytanych i uczenie się na pamięć celniejszych ustępów. Co miesiąc dwa zadania, domowe lub szkolne.
- Historya i geografia:** 4 godz. tygodn. — Dzieje starożytne według Gindelego Markiewicza aż do Augusta; odpowiednie działy z geografii starożytnej.
- Matematyka:** 4 godz. tyg. — Z arytmetyki według Mocnika-Bodyńskiego działania główne liczbami całkowitymi bezwzględnymi, pierwotne układy, cztery działania uławkami dziesiętymi, działania liczbami algebraicznymi całkowitymi, podzielność liczb, największa wspólna miara i najmniejsza wspólna wielokrotna; ułamki zwykłe, zamiana uławków zwykłych na dziesiętne i odwrotnie; działania przybliżonymi uławkami dzie-

siętnymi; ułamki ciągle, ich zamiana na zwykłe i odwrotnie i ich wartość przybliżona. — Z geometryi Mocnika-Staneckiego cała planimetrya. Często zadania domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Historya naturalna: 2 godz. tyg. — W 1. półr. mineralogia według książki Łomnickiego, w 2. półr. botanika według książki Billa Łomnickiego.

Klasa VI.

Religia: 2 godziny tygodn. — Dogmatyka szczegółowa według X. Jachimowskiego dla obrz. łac., dla obrz. greck. według X. Pelesza.

Język łaciński: 6 godzin tygodn. — Lektura: Sall. Jugurtha Vergil. Aen. II., VI. Z gramatyki Meiringa powtórzono i uzupełniono naukę o użyciu i następstwie czasów aż do participium włącznie. Ćwiczenia Jerzykowskiego oddz. II. — Miesięcznie dwa zadania, szkolne i domowe na przemian.

Język grecki: 5 godz. tygodn. — Lektura: Hom. II. VI. XI. XVIII, XXIV, Odys. II., III., VII., VIII., XII., XIV., XIX. — Z gramatyki Kurcyusza składnia słowa do infinitivu; stosowne ćwiczenia z Schenkla. Zadanie co miesiąc szkolne lub domowe.

Język polski: 3 godz. tygodn. — Z wypisów Mecherzyńskiego t. I. czytano wszystkie ustępy od str. 310—595; prócz tego przeczytano w całości poemat Malczewskiego, p. n. „Marya“ i wygłaszano celniejsze ustępy z pamięci. Z historyi literatury Mecherzyńskiego wzięto część odpowiedną, t. j. do ery nowocześniejszej. Zadania jak w klasie V.

Język ruski: 3 godz. tygodn. — Z gramatyki powtórzono naukę o forinach i składni języka starosławiańskiego staroruskiego. Z Chrestomatyi Głowackiego czytano ustępy z latopisu Nestora, Prawdę ruską, pomnik p. n. Великого князя Владимира Мономаха поучение дѣтемъ i Wyprawę Igora na Połowców; w końcu przerobiono materyał z ustnej literatury, zebrany w dotyczącej książce przez Barwińskiego t. I. Z historyi literatury wzięto cały II-gi okres. Zadania jak w V. klasie.

Język niemiecki: 5 godzin tygodn. — Prze czytano z wypisów Jandaurka t. II. ustępów 41. ze stosownem objaśnieniem

- gramatycznym i rzeczowem. Oprócz tego przeczytano dramat Lessinga „Emilia Galotti. Zadania jak w V. klasie.
- Historya i geografia:** 3 godz. tygodn. — Według książki Gindelego-Markiewicza dzieje państwa rzymskiego od Augusta; dzieje średniowieczne z uwzględnieniem dotyczącej geografii.
- Matematyka:** 3 godziny tygodn. — Dokończono naukę o proporcjach, wzięto potęgowanie, pierwiastkowanie, logarytmowanie i rozwiązanie zrownań oznaczonych 'pierwszego stopnia o jednej niewiadomej. Z geometrii stercometria i trygonometria uż do rozwiązania trójkątów prostokątnych włącznie. Książki i zadania jak w klasie V.
- Historya naturalna:** 2 godziny tygodn. — Z Zoologii Schoedlera somatologia i zwierzęta ssące, ptaki, gady, ryby do pierwoszczaków włącznie.

Klasa VII.

- Religia:** 2 godziny tygodn. — Etyka katolicka podług książki X. Sołeckiego dla obrz. łac., dla obrz. gr. podług Cybyka.
- Język łaciński:** 5 godzin tygodn. — Lektura: Vergilego Eneidy ks. VII. i IX. Z Cycerona in Catilinam I, pro Milone i Cato Major sive de senectute. Z gramatyki powtórzono naukę o składni i tłómaczono stósowne ćwiczenia z zadań Próchnickiego. Co 14 dni zadanie domowe lub szkolne na przemian, a co 2 miesiące wolne wypracowanie na podstawie lektury.
- Język grecki:** 4 godz. tygodn. — Lektura: Demost. Filip I. i III. i Sofokles Elektra. Z gramatyki wzięto do partykuł. — Co miesiąc zadanie domowe lub szkolne.
- Język polski:** 3 godziny tygodn. — Z Wypisów Mecherzyńskiego przeczytano, objaśniano i opowiadano z tomu II. od str. 1—343. W całości przeczytano z literacko-estetycznymi objaśnieniami utwory: Wiesław, Marya, Konrad Wallenrod, Grażyna i z Pana Tadeusza ks. I.—VI. Celniejszych ustępów uczono się dosłownie na pamięć. Z dziejów literatury Mecherzyńskiego wzięto część odpowiednią.—Zadania jak w klasie V.
- Język ruski:** 2 godziny tygodn. — Czytano z wypisów Barwińskiego t. II. celniejsze ustępy autorów Kotlarewskiego, Artemowskiego, Kwitki, Szaszkiewicza, Głowackiego, Wagilewicza, Hrebinki, Kucharenki Kostomarowa, Metlińskiego, Ustyanowi-

eza, Mogilnickiego i SzewceŃki, i objaŃniano takowe pod wzgłędem historyczno-literackim i estetycznym. Zadania jak w klasie V.

Język niemiecki: 4 godzin tygodn. — Z wypisów Sommera przeczytano, objaŃniano i opowiadano ustępy proz. 100, 101, 108, 117, 119, 121, 124, 125, 133, tudzież wzięto życiorysy i działalność poetycką Lessinga, Göthego i Schillera. Oprócz tego przeczytano z Schillera „Abfall der Niederlande“ II. i III. księę, tudzież poemat epiczny Göthego „Hermann und Dorothea,“ następnie dramat Göthego „Iphigenie auf Tauris“ i Schillera „Wilhelm Tell.“ — Co trzy tygodnie zadanie domowe lub szkolne.

Historia i geografia: 3 godziny tygodn. — Według książki Gindelego Markiewicza dzieje nowożytnie.

Matematyka: 3 godz. tygodn. — Powtórzono teorię zrównań, rozwiązanie zrównań oznaczonych pierwszego stopnia o jednej i kilku niewiadomych, rozwiązanie zrównań nieoznaczonych pierwszego stopnia w liczbach całkowitych i dodatnich, zrównania oznaczone drugiego stopnia o jednej niewiadomej, szeregi arytmetyczne i geometryczne i zastosowanie tychże do rachunku procentu składanego. — Z geometrii cała trygonometria; z analityki zrównania punktów, linii prostych, koła, elipsy, paraboli i hyperboli.

Fizyka: 3 godz. tygodn. — Wstęp, ogólne własności ciał, ciepło, chemia, statyka i dynamika ciał stałych i ciekłych.

Logika: 2 godz. tygodn. — Logika elementarna według książki Kremera.

Klasa VIII.

Religia: 2 godz. tygodn. — Historia kościelna według X. Jachimowskiego dla obrz. łac., dla obrz. gr. według książki Derflera, przełożonej przez B. I.

Język łaciński: 5 godz. tyg. — Lektura: Tacit. Agricola, Horacego 20 od, 2 epody, 2 satyry. Ćwiczenia według książki Trzaskowskiego cz. II. Zadania jak w kl. VII.

Język grecki: 5 godz. tygodn. Lektura: Sophocl. Antygona, Plat. Apologia i Kryton. Zadania jak w kl. VII.

Język polski: 8 godz. tygodn. — W całości przeczytano „Pana

Tadeusza* ks. 7—12, „Maryą Stuart,* „Mazepę,* „Śluby pańskie* z objaśnieniami literacko-estetycznymi. Historię literatury Mecherzyńskiego powtórzono całą. Zadania jak w kl. V.

Język ruski: 2 godz. tygodn. — Czytano cenniejsze ustępy z wypisów Barwińskiego t. III. autorów Hlibowa, Storozhenki, Didyckiego, Marka Wowczka, Kulisza, Naumowicza, Ilnickiego, Szaraniewicza, Zharskiego, Fed'kowicza i Ogonowskiego. Zadania jak w kl. V.

Język niemiecki: 4 godz. tygodn. — Przeczytano, rozebrano i zpowiadano z dramatu Schillera „Wilhelm Tell“ ostatnie 3 akty, następnie Wallensteins Lager, die beiden Piccolomini i Wallensteins Tod, tudzież Göthego dramat „Iphigenie auf Tauris.“ Z dziejów literatury wzięto podług Wypisów Sommera od początku do szkoły romantycznej. Zadania jak w kl. VII.

Historia i statystyka: 4 godziny tygodn. — W 1. półr. historia państwa austriackiego, według Tomka-Markiewicza; w 2. półr. statystyka monarchii austriacko-węgierskiej według Szaraniewicza.

Matematyka: 2 godz. tygodn. Powtórzenie, uporządkowanie i zastosowanie na przykładach całego przedmiotu nauki.

Fizyka: 3 godz. tygodn. — Hydrostatyka, aerostatyka, magnetyzm, elektryczność, nauka o ruchu drgającym, akustyka, optyka do interferencyi wyłącznie.

Psychologia: 2 godz. tyg. — Psychologia empiryczna według książki Krügera-Sawczyńskiego.

Nauki nadobowiązkowe

dla uczniów bezpłatne.

1. Historia kraju rodzinnego w klasach III., IV., VI., VII. po jednej godzinie w tygodniu. Razem brało udział w tej nauce uczniów	142
2. Język francuski: 3 oddziały po 2 godziny tyg. Liczba uczniów	46
3. Kaligrafia: 2 godziny tygodn. Liczba uczniów	40
4. Gimnastyka: 6 godz. tygodn. w 6 odz. Liczba uczniów	304
5. Śpiew 4 godz. tygodn. Liczba uczniów	55

IV.

Tematy do wypracowań piśmiennych.

A) w języku polskim:

Klasa V.

1. Jaki pożytek mamy z lasów.
2. Jakie okoliczności sprzyjały żegludze i handlowi u Fenicyan.
3. Historya Psalterza Floryańskiego.
4. Żelazo pożyteczniejsze od złota.
5. Saepe parva scintilla magnum excitavit incendium.
6. Przyczyny rozkwitu piśmiennictwa polskiego w wieku XVI.
7. Przyjemności zimy.
8. Perykles jako mąż stanu.
9. Porwanie Halszki z Ostroga według Ł. Górnickiego.
10. Żegluga jako obraz życia ludzkiego.
11. Wielbłąd to okręt puszczy.
12. Treść sielanki „Wiesław.“

Perfecki.

Klasa VI.

1. Tok myśli trenu Grochowskiego na śmierć Zamojskiego.

2. Określić istotę sielanki (na podstawie lektury).
3. Charakterystyka lichwiarza (na podstawie lektury).
4. Karol Wielki a Bolesław Chrobry.
5. Wykazać prawdę słów:

Dymem dzieło śmiertelnika,
 Jak dymy żaru znikają,
 Tak ziemską potęgą znika,
 Same tylko bogi trwają.
6. Tok myśli satyry Trembeckiego przeciw paszkwilom.
7. Pożegnanie Hektora z Andromachą (podług Homera II. ks. VI.
8. Rozwiązać myśli zawarte w pieśni Karpińskiego „o uspokojeniu cnoty.“
9. Podać znaczenie słów poety: Tu ne cede malis, sed contra audentior ito. (Verg. Aen. VI. 95.
10. Charakter Zbryganiego w komedyi Bohomolca „Ubogi pokorny.“
11. O czym śpiewa Demodok podczas uczty Feaków — i jakie jest znaczenie tej pieśni?
12. Zasługi Stanisława Konarskiego około wychowania publicznego.

Kozakiewicz.

Klasa VII.

1. O wpływie rzek na kulturę.
2. Charakterystyka Wojewody w poemacie Malczewskiego p. n. „Marya.“
3. Zasługi Maxymiliana I. około podniesienia potęgi domu habsburskiego.
4. Wpływ wojen perskich na rozwój Aten.
5. Charakter Litawora w poemacie „Grażyna.“
6. Tok myśli w „Odzie do młodości.“
7. Pożytek węgla.
8. Człowiek jest najczęściej sam największym sobie wrogiem.
9. Halban, jego znaczenie w „Konradzie Wallenrodzie.“
10. Z małych rzeczy powstają wielkie.

11. Znaczenie Gerwazego w epopei „Pan Tadeusz.“
12. Zamordowanie Klodyusa przez Milona (na podstawie mowy Cyncerona „Pro Milone.“

Perfecki.

Klasa VIII.

1. Wyjaśnić następujące zdanie Brodzińskiego :
„Kto pracuje na mądrość, lecz jej nie używa,
Jest jak rolnik, co orze a nie dba o żniwa.“
2. Czem się różni epopeja starożytna od chrześcijańskiej (na podstawie porównania Iliady z P. Tadeuszem).
3. Oko, ucho i ich przeznaczenie (rozprawka).
4. Tok myśli chóru zawartego w tragedyi Sofoklesa p. n. „Antygona“ w. 315 i następane.
5. Tok myśli czwartej satyry Horacego w księdze pierwszej.
6. Skręślić charakter Antygony w tragedyi Sofoklesa.
7. Demostenes jako mowca i obywatel.
8. Charakter Maryi Stuart w tragedyi Słowackiego.
9. Jakie własności winien mieć bohater w epopei a jakie w tragedyi?

Kozakiewicz.

B) w języku ruskim:

Klasa V.

1. Описъ мѣсца родинного (з. дом.)
2. Хосенъ нвѣ звѣрять домашныхъ (з. шк.)
3. Вѣйна Гельвецка пѣсля пам. Цезара (з. дом.)
4. Граматичня анализа и перекладъ договора заключеного мѣжь Игоремъ а Греками, ѳтъ слѳвъ: „Мы

отъ рода рускаго“ ажъ до „дондеже сияеть солнце и весь миръ стоитъ.“ (З. шк.)

5. Якій маємо хосенъ зъ науки исторіи (з. дом.)
6. Объяснити прикладомъ приповѣдку: „Доти збанъ воду носитьъ, доки ухо не урве ся“ (з. ш.)
6. Описъ мѣста Коломыи (з. дом.)
8. Анализа и перекладъ одной части проповѣди Иляріона, митрополита кievского въ 11. вѣцѣ, а именно оъ слѣвъ: „Похвалимъ же имъ по силѣ нашей“ ажъ до: „ожидаю трубы архангеловы“ (з. шк.)
9. Якъ посѣявъ такъ и зѣйшло (з. дом.)
10. Лѣтній вечеръ на селѣ (з. шк.)
11. Заслуги Ромуля и Нумы Помпиля около римской державы (з. дом.)
12. Обжинки (з. шк.)

Rużycki.

Klasa VI.

1. Значеніе Нестора въ рускѣй исторіографіи.
2. Ослѣпленіе Василька на основѣ Несторовой лѣтописи.
3. Ценаура у Римлянъ, ея початокъ и значеніе.
4. Данило, князь рускій, его характеръ на основѣ читанныхъ уступѣвъ зъ галицко-волинской лѣтописи.
5. Колыска и домовина (порѣвнанье).
6. Свято Коляды на Руси (шкыць етнографичный).
7. Описъ Гробу Господняго въ Єрусалимѣ и богослуженіе тамже пѣсля Паломника Данила Мниха.
8. Характеръ Марія на основѣ Салюстія „bellum Jugurthinum.“
9. Чимъ можна чоловіка до працѣ побудити.
10. Змѣстъ поемату „Слово о полку Игоревѣ.“
11. Великодній свята на Руси.

Gruszkiewicz.

Klasa VII.

1. Вода и огонь разомъ ужиті, якій зъ нихъ пожитокъ?
2. Вилывъ законодательства Ликурга на историчне значенье Спарты.
3. Заручины и обряды при тыхже пѣсля повѣсти „Маруся.“
4. Що мавъ на думцѣ Гулакъ-Армемовскій пишучи сатиричну поему „Панъ та собака.“
5. Навыкай приставати на малѣмъ.
6. Отношеня Угоръ до Австрій около р. 1600.
7. Тетерваковскій въ оперетцѣ Котляревского: „Наталка Полтавка“ и Пятаковскій въ драмѣ Основяненка „Щира Любовь.“
8. Море и степъ (порѣвнанье).
9. Образованье наукове не мае вартости безъ образованя морального.
10. Дзвѣнъ въ рѣжнихъ ѣтношеняхъ до жита чоловѣка.
11. Хѣдъ мыслій въ поемѣ Маркіяна Шашкевича „Погоня.“

Gruszkiewicz.

Klasa VIII.

1. Сѣйба и жинво, образъ жита людского.
2. Хѣдъ мыслій въ поемѣ Шевченка „Наймичка.“
3. Становище цѣсаря нѣмецкого до електорѣвъ передъ и по interregnum въ Нѣмеччинѣ.
4. Евгений Гребѣнка и Леонидъ Глѣбѣвъ, ихъ становище въ южнорускѣй литературѣ.
5. Якъ можуть злї примѣры на насъ хосенно впливати?
6. Въ якѣй цѣли написавъ Стороженко свое оповѣданье: Чортова корчма?
7. Хѣдъ мыслій въ идилѣ Кулѣша „Орися.“
8. Доброю школою для чоловѣка буває нещастье.
9. О скѣлько и якъ дѣткнуди переселеня народѣвъ австрійску монархію.

10. Кирило Туръ и Петро Шраменко въ Чорноѣ Радѣ Кулѣша (паралела).

C) w języku niemieckim:

Klasa V.

1. Lessings Fabel „Zeus und das Schaf“ ist in der oratio obliqua nachzuerzählen.
2. Die Heimkehr des Vaters nach der Ballade von Mickiewicz „Powrót taty.“
3. Über die Bauwerke im alten Ägypten.
4. Inhaltsangabe des Gedichtes von Gellert „Damokles.“
5. Einnahme und Zerstörung Trojas.
6. Über den Nutzen der Wälder.
7. Schreiben eines Schülers an seinen Vater über den Fortgang seiner Studien.
8. Dritter Feldzug der Perser bis zum Rückzug des Xerxes.
9. Schlacht bei Cunaxa und Cyrus des Jüngern Tod nach Xenophon.
10. Kurze Inhaltsangabe des Schlegel'schen Gedichtes „Arion.“
11. Was können wir von den Bienen lernen ?
12. Attika — die Mutter grosser Männer.
13. Kampf der Horatier und Curiatier nach Livius.
14. Die Erfindung der Buchdruckerkunst und ihre Folgen.
15. Einfall der Gallier und deren Vertreibung durch Camillus.
16. Die Geschichte des Samenkorns.
17. Der Nutzen und die Bedeutung des Goldes.
18. Kurzer Verlauf des Jugurтинischen Krieges.

Berger.

Klasa VI.

1. Annehmlichkeiten und Beschwerden des Herbstes.
2. Über den Nutzen und die Bedeutung des Eisens.

3. Inhalt der Ballade von Schiller „Die Bürgschaft.“
4. Warum hat die Geschichte Karl den Beinamen des Grossen beigelegt?
5. Welches sind die Hauptmotive, durch die Odysseus in seiner Rede an Achilles diesen zur Wiederaufnahme des Kampfes zu bewegen sucht? Il. IX. v. 255.
6. Inhaltsangabe der Ballade von Mickiewicz „Alpuhara“
7. Paulatim summa petuntur.
8. Das Weihnachtsfest.
9. Inhalt der Ballade von Uhland „des Sängers Fluch.“
10. Investiturstreit.
11. Welcher Mythos liegt dem Gedichte von Schiller „die Klage der Ceres zugrunde und welche allegorische Bedeutung kann man daraus entnehmen?
12. Mens sana in corpore sano.
13. Die Elemente hassen das Gebild der Menschenhand. Schiller.
14. Kurze Inhaltsangabe der Emilia Galotti von Lessing.
15. Charakter des Marinelli im obigen Drama.
16. Der Kreuzzug Friedrichs II.
17. Inhalt des Gedichtes „Der Glockenguss zu Breslau.“
18. Die Bedeutung der Ströme für die Cultur.

Berger.

Klasa VII.

1. Folgen der Entdeckung Amerikas.
2. Kurzer Inhalt des ersten Gesanges aus Hermann und Dorothea.
3. Welche vortheilhaften Folgen hatten die Nationalspiele für die Griechen?
4. Des Lebens ungemischte Freude ward keinem Sterblichem zutheil. Schiller.
5. Charakteristik des Apothekers nach Göthes „Hermann und Dorothea.“
6. Jeder ist seines Glückes Schmied.
7. Historische Grundlage des Dramas „Iphigenie auf Tauris.“

8. Über das Unglückshaus der Pelopiden.
9. Einfluss des Klimas auf die geistige und physische Entwicklung des Menschen.
10. Über den Ostracismus in Athen und seine Bedeutung
11. Tapferkeit beweist nicht allein der Krieger.
12. Iphigenias Charakter bei Göthe.
13. Wo liegen die Ursachen zum Ausbruch der französischen Revolution?
14. Charakteristik Wilhelm Tells nach dem gleichnamigen Drama Schillers.

Berger.

Klasa VIII.

1. Schilderung der Scene des Apfelschusses aus Wilhelm Tell.
2. Über das Unglückshaus der Labdakiden.
3. Was machte die Römer zu einem weltgeschichtlich bedeutenden Volke?
4. Wodurch kann man sich um die Nachwelt verdient machen?
5. Welches sind die wichtigsten Ursachen der Kriege die Europa und Asien im Alterthum mit einander geführt haben?
6. Die beiden Piccolomini — eine vergleichende Charakteristik nach Schillers gleichnamigem Drama.
7. Charakteristik Kreons nach Sophokles „Antigone.“
8. Durch welche Gründe bestimmt die Gräfin Terzky Wallenstein zum Abfall vom Kaiser.
9. Die Communicationsmittel der Gegenwart und ihre Bedeutung.
10. Bedeutung Klopstocks für die Entwicklung der deutschen Literatur.
11. Principiis obsta, sero medicina paratur, nachgewiesen an Wallenstein.

D) Tematy do egzaminu dojrzałości.

1. Zadanie łacińsko-polskie: Liv. I. XXIII. c. 42.
  2. Zadanie polsko-łacińskie: Przełożyć na jęz. łaciński z „Ćwiczeń Fr. Próchnickiego“ §. 81 „Zamiłowanie i pilność.“
  3. Zadanie greckie: Przełożyć na jęz. polski: Homer Odyss. VII. v. 14—45.
  4. Zadanie polskie: Osnuć rozprawę na przysłowiu: „Największa mądrość każdego, poznać siebie samego.“ (Z przysł. Knapskiego).
  5. Zadanie ruskie: Що помагало Римляпамъ въ дальшій вѣйні по битві підъ Каннами?
  6. Zadanie niemieckie: Wie gelangte Cäsar zur Dictatur?
  7. Zadania matematyczne:
    - a) Rozwiązać równanie: $\sqrt[3]{\frac{3}{x}} + 7\sqrt[3]{\frac{8}{x^2}} = 350$.
    - b) Ósmioletni syn odziedzicza po śmierci ojca spadek wynoszący 34562 złr. umieszczony w banku na procencie składanym po $4\frac{3}{4}\%$. Jaką kwotę wypłaci mu jeszcze bank po osiągnięciu pełnoletniego jego wieku, jeżeli z kapitału tego na jego utrzymanie i wykształcenie z końcem każdego półroczia wydawano 268 złr.?
    - c) Oznaczyć powierzchnię równoległoboku, w którym wynosi bok $a = 246^\circ$, bok $b = 418^\circ$, a kąt γ między nimi zawarty $= 74^\circ, 25', 35''$?
-

Środki naukowe.

A. a.) Stan biblioteki naucz. z końcem roku szkolnego 1881.

	dział	tomów	zeszyt.	sztuk
I. Religia, filozofia, pedagogia :	305	361	43	404
II. Języki klasyczne, grecki, łaciński :	433	604	73	677
III. Język polski :	185	240	36	276
IV. Język ruski, rosyjski, starosławiański :	113	96	42	138
V. Język niemiecki :	271	541	324	865
VI. Język francuski :	26	33	—	33
VII. Historia, geografia, etnografia, statystyka :	509	640	400	1040
VIII. Matematyka :	89	111	11	122
IX. Nauki przyrodnicze :	145	169	188	257
X. Rysunki :	5	3	2	5
XI. Czasopisma :	64	77	292	369
XII. Inne :	1190	726	1180	1906
Razem	3335	3601	2591	6192

b) Zakupiono do biblioteki nauczycieli w ciągu roku szkolnego 1882. następujące dzieła:

Po ś. p. Gerardzie: Über den Ursprung der Homerischen Gedichte von Herm. Bonitz. 4 Aufl. Wien 1875. — Gajusa Sallustyusza Kryspa dzieła na język polski przełożył Franciszek Habura T. I. Żywot autora i księgę o spisku Katyliny, Tarnów 1877. — Platonis Symposion ed. Otto Jahn Bonae MDCCCLXIV. — Platonis Symposion erklärt von Arnold Hug. Leipzig 1876. — Übungsbuch zum Übersetzen aus dem Deutschen und Lateinischen in's Griechische für die Classen des Obergymnasium bearbeitet von Dr. Karl Schenk, Prag 1860. — Bibliotheca scriptorum classicorum et graecorum et latinorum supplement zu C. II. Hermanns Verzeichniss der v. 1858—1869 in Deutschland ersch. Ausg. der gr. u. lat. Schriftsteller von Dr. Rudolf Klusmann. Halle 1873. — Słownik do Homera Odysei ul. Dr. Łazarewicz. Poznań 1865. — Vollständiges Wörterbuch zu den Gedichten des Q. Horatius Flaccus von Dr. G. A. Koch. Hannover 1863. — Q. Horatius Flaccus Rec. atque interpr. Io. G. Orrellius. Ed. min. quinta cur. Io. G. Baierus, Turici MDCCCLXXIII. 2 t. — Des Q. Horatius Flaccus Satiren und Episteln. Für den Schulgebrauch erklärt von Dr. G. T. A. Krüger. Leipzig 1876. — Q. Horatius Flaccus Oden und Epoden erkl. von Hermann Schütz, Berlin 1874. — Platon's Protagoras. Mit Einleitung und Anmerkungen von Dr. T. Wildauer Innsbruck 1857. — Platon's Protagoras. Griechisch und Deutsch mit Krit. und erkl. Anm. Platons Phädon. 3 Aufl. Leipzig 1851—1852. — D-ra Jerzego Curtiusa gramatyka języka greckiego. Podług 9. wyd. niem. opracowali Tomasz Sternal i Dr. Zygmunt Samolewicz wyd. 2. Lwów 1862. — Friedrich Lübker's Roallexicon des classischen Alterthums für Gymnasien. 5 Aufl. von Prof. Dr. M. Erler. Leipzig 1877. — Gesamtwörterbuch der lateinischen von Dr. Wilhelm Freund. Breslau 1845. (2. t.) — Nowe dzieła: Przykłady i wzory najcenniejszych poetów i prozaików polskich przez Dr. Karola Mecherzyńskiego wyd. 2. Kraków 1877. — Християньско-католиц-

кій Катихизмъ для 1-шои кл. шк. гимн. и реальн. ул.
 Алексіемъ Тороньскимъ. Львѣвъ 1881. — Wypisy francuskie do użytku młodzieży polskiej ułożył August Świtkowski. Kraków 1875. — Główniejsze zasady języka francuskiego ze stósownemi ćwiczeniami nap. August Świtkowski. Kraków 1878. — Wypisy niemieckie dla pierwszej i drugiej klasy szkół średnich wyd. 4. Nap. Dr. E. Janota. Lwów 1875. — Początki Geometrii Mocnika przez Edmunda Bączalskiego, wyd. 2. Lwów 1876. — Arytmetyka Mocnika na I. i II. kl. przez Edm. Bączalskiego wyd. 2. Lwów 1878. — Arytmetyka Mocnika na III. kl. przez Grzegorza Grzybowskię: Lwów 1875. — Arytmetyka i Algebra dla klas wyższych Mocnika przeł. i uzupeł. Józef Bodyński. Lwów 1880. — Geometriya dla klas wyższych szkół średnich Mocnika przez Dr. Tomasza Staneckiego wyd. 2. Lwów 1880. — Deutsches Lesebuch von Dr. Wilhelm Sommer. Köln 1881. — Ćwiczenia łacińskie na kl. siódmą i ósmą ul. Franciszek Próchnicki. Lwów 1881. (2 egz.) — D-ra Karola Schenkla Chrestomatya z pism Xenofonta do j. polsk. zast. Stefan Borzemski. Lwów 1869. — Zadania do tłumaczenia z polskiego na łacińskie dla średnich klas ul. Dr. Antoni Jerzykowski, oddział pierwszy, wyd. 2. Poznań 1871. Oddział drugi, wyd. 2. Poznań 1876. — Q. Horatii Flacci carmina selecta ed. C. J. Grysar i Ed. Quarta. Vindobonae MDCCCLXXII. — C. Sallustii Crispi Jugurtha rec. Gustavus Linkerus. Vindobonae MDCCCLXXII. — Platons Apologie des Sokrates und Kriton mit Einleitung und Anmerkungen von Alfred Ludwig. Wien 1879. — Gramatyka jęz. niemieckiego przez Dr. E. Janotę, Wydan. 5. (skrócone 3.) Lwów 1874. — Krótki rys geografii do użytku szkolnego ułożyli Karol Benoni i Łucyan Tatomir. Lwów 1881. — Krótki opis geograficzny austriacko-węgierskiej monarchii napis. Dr. Izydor Szaramiewicz. Wyd. III. Lwów 1878. — Homeri Iliadis epitome Francisci Hoehegger ed. Zechmeister. Pars prior II. I.—X. Vindob. MDCCCLXXX. Pars altera ed. Hoehegger II. XI.—XXIV. Vindobonae MDCCCLXXVI. — Homeri Odysseae epitome in usum scholarum ed. Franc. Pauly. Pars prior Od. I.—XII.

Ed. tert. Pragaе MDCCCLXXII. — Przykłady do tłumaczenia z języka łacińskiego na polski i z polskiego na łaciński ułoż. Dr. Zygmunt Samolewicz. Cz. I. na pierwszą klasę, wyd. 2. Lwów 1880 (3 egz.) — Gramatyka języka łacińskiego ułożył Dr. Zygmunt Samolewicz. Wyd. 3. Lwów 1881. (3 egz.) — D-ra Jana Crügera Zarys psychologii przełoż. Zygmunt Sawczyński. Kraków 1878. — Historisch-geographischer Atlas der alten Welt von H. Kiepert. 18 Aufl. Weimar 1878. — Profesora W. W. Tomka dzieje monarchii austro-węgierskiej przeł. Michał Markiewicz. Rzeszów 1877. — Botanika dla szkół niższych gimnaz. i realn. przez E. Hückla. Lwów 1881. — Mineralogia i Geologia dla klas wyższych szkół średnich przez A. M. Łomnickiego. Lwów 1878. — Wypisy francuskie ul. Jan Amborski. Lwów 1882. — Początki Logiki dla szkół średnich nap. Dr. Józef Kremer. Kraków 1876. — Хрестоматія староруска для высшихъ класъ гимн. вид. Д-ръ. Омелянъ Огоновскій. Львѣвъ 1881 (3 egz.) — Руска читанка для высшои гимн. Часть I. II. и III. ул. Александръ Барвинскій. Львѣвъ 1870 — 1871. — Руска читанка для низшихъ класъ сер. шк. ул. Юліанъ Романчукъ Часть I. Томъ I. и Томъ II. Львѣвъ 1879. — Wypisy polskie dla klas niższych. Tom I., wyd. 4. Lwów 1875., Tom III., wyd. 4. Lwów 1878., Tom IV., wyd. I. Lwów 1880. — Handbuch der deutschen Mythologie von Karl Simrock, Bonn 1878. — Wörterbuch deutscher Synonymen von Daniel Savders. Hamburg 1871. — Compendium der Physik von Dr. Adolph Wüllner. Leipzig 1879. (2 t.) — Dokładny polsko-niemiecki i niemieckopolski słownik przez J. K. Trojańskiego. Poznań, Berlin, Bydgoszcz 1835—1847. (4 tom.) — Mittheilungen der kais. und königl. Geographischen Gesellschaft in Wien 1881. XXIV. Band. — Die Polen und Ruthenen in Galizien von Dr. Josef Szujski. Wien und Teschen 1882. — Andreés Richard Dr. Allgemeiner Handatlas in 86 Karten. — Bilder-Atlas zur Weltgeschichte. — D-ra Jerzego Curtiusa gramatyka języka greckiego przekład Sternala i Samolewicza. Lwów 1881. (2 egz.) — Zeitschrift für Gymnasien pro 1881. — Jahresberichte

der Geschichtswissenschaft Jahrg. 1878 und 1878 (2 t.) — Pädagogische Klassiker. Band I. Johann Amos Comenius Grosse Unterrichtslehre von Gustav Lindner. Wien 1876. Band II. C. A. Helvetius. Vom Menschen von Dr. Gustav Adolf Lindner, Wien 1877.; Band III. Johann Heinrich Pestalozzi. Wie Gertrud ihre Kinder lehrt, Wien 1877.; Band IV. und V. August Hermann Niemayer. Grundsätze der Erziehung und des Unterrichtes von Dr. G. A. Lindner. Wien 1877— 878.; Band VI. F. A. W. Diesterweg. Rheinische Blätter von A. Ch. Jessen. Wien 1879.; Band VII. G. F. Dinters Leben, von ihm selbst beschrieben von Robert Niedergesäss. Wien 1879.; Band VIII. Marcus Fabius Quintilianus. Rednerische Unterweisungen. von Gustav Lindner. Wien 1881.; Band IX. Roges Ascham's Schulmeister von Josef Holzamer. Wien 1881. — Pädagogische Studien herausg. v. Dr. Wilhelm Rein. Wien und Leipzig 1881. — Пѣсни Народныя, Галицкой и Угорской Руси, собранныя Я. О. Головацкимъ, 3 части въ 4 том. Москва 1878 — Житецкій П. И. Очеркъ звуковой исторіи малорусскаго нарѣчія, Кіевъ 1876. — Антоновичъ и Драгомановъ. Историческія пѣсни малорусскаго народа. Кіевъ 1874 — 1875. — Левченко. Опытъ словаря Русско-Украинскаго. Кіевъ 1874.

c) **Biblioteka otrzymała w darze** od W. Ministerium wyznań i oświeccenia: Archäologisch-epigraphische Mittheilungen aus Oesterreich herausgegeben von A. Conze und O. Hirschfeld. Jahrgang 1 bis 5. Wien 1877—1881.— Od Akademii umiejętności we Wiedniu: Sitzungsberichte der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Mathematisch - Naturwissenschaftliche Classe. LXXXIII. Band, III.—V. Heft, Erste Abtheilung. IV.—V. Heft, Zweite Abtheilung. LXXXIV. Band I. und II. Heft. Erste Abtheilung. I.—II. Heft, Zweite Abtheilung, Jahrgang 1881.— Od księgarza tutejszego W-go Michty: August Wilhelm Hofman. Wstęp do nowoczesnej chemii przetłómaczył Ludwik Masłowski, Kraków 1875.— Skorowidz wszystkich miejscowości położonych w królestwie Galicyi i Lodomeryi, jako téż w W. ks. Krakowskiem i ks. Bu-

kowińskiem. Przemysł 1868. — Od księgarza Himmelblaua: Wykaz form języka staropolskiego nap. Szymon Matusiak, Kraków 1882. — Od autorów: Mojmir, dramat konkursowy w 5-ciu aktach przez Juliusza Turczyńskiego, Lwów 1882. — Rozbiór dzieł Ad. Mickiewicza (rozbiór dziadów) przez Juliusza Turczyńskiego, Lwów 1873. — Pieśni Puszczyka przez Konstantego Reya, Kraków 1882.

d) Zakupiono dla geografii mapę Afryki Chavannéa.

B. a) Stan biblioteki dla młodzieży z końcem roku szkolnego 1882.

W jęz. polsk. dzieł	89,	tom. 88.	zeszyt. 15,	razem 103
„ „ rusk.	47,	„ 39,	„ 9,	„ 49
„ „ niemiec.	161,	„ 365,	„ 2,	„ 367
<hr/>				
Razem	297,	„ 492,	„ 26,	„ 518

21 dzieł znajduje się w podwójnych egzemplarzach, zatem sztuk razem 529.

b) W ciągu roku szkolnego 1882. zakupiono następujące książki przeznaczone do lektury prywatnej uczniów: Andersens ausgewählte Märchen für die Jugend 17. Auflage. Leipzig. Teubner. — Z biblioteki Mrówki: Kazimierz Brodziński: Wiesław. — Alojzy Feliński: Barbara Radziwiłłówna. — Seweryn Goszczyński: Król zamczyska; Zamek kaniowski; Sobótka; Straszny Strzelec. — Maurycy Gosławski: Piosnki ułana polskiego. — Jan Kiliński: Pamiętniki. — Sebastyan Klonowicz: Flis; Worek Judaszów. — Jan Kochanowski: Pieśni; Treny. — Ignacy Krasicki: Bajki i przypowieści; Myszeis; Satyry; Monachomachya i Antimonachomachya; Wojna Chocimska. — Zygmunt Krasiński: Przedświt. — Teofil Lenartowicz: Szopka; Lirenka; O Polskim Naczelniku Kościuszcze. — A. Malczewski: Marya. — Alexander Morgenbesser: Obrona Sokołowa. — J. M. Niemcewicz: Spiewy historyczne; Leibe i Sióra; Jan z Tęczyna. — Pamiętniki Paska. — Juljusz Słowacki; Kor-

dyan; Mindowe; Anhelli; Lila Weneda; Balladyna; Jan Bielecki; Książd Marek; Mazepa; Żmija; Lambro; Hugo, Mnich, Arab; Marya Stuart; Książę Niezłomny; Beniowski; Król Duch; Waclaw; Ojciec Zadżumionych w El-Arish; Sen srebrny Salomei. — Władysław Syrokomla: Janko Cmentarnik; Ułas; Kęs chleba; Urodzony Jan Dęboróg; Szkolne Czasy; Zgon Acerna; Wielki Czwartek; Nocleg hetmański; Starosta Kopanicki; Kasper Karliński; Hrabia na Wątorach. — Szymon Szymonowicz: Sielanki. — J. P. Woronicz: Sybilla. — Gustaw Zieliński: Kirgiz. — J. B. Zimorowicz: Sielanki. — Szymon Zimorowicz: Roksolanki. — Оповѣданя Николая Гоголя. — Гальшка, княгиня Острожска; оповѣданье историчне Дра. Из Шараневича. — Марта Борецка, оповѣданье историчне — „Газета Шкôльна“ зъ р. 1878. — „Газета Шкôльна“ зъ р. 1879. — Книжочка товариства „Просвѣта.“ Оповѣданье о житю св. Бориса и Глѣба. — История Руси. ч. III; Житье св. Кирида и Методія. — Оповѣданье про житье святого велико-мученика и лѣкаря Пантелеймона. — Святый вечеръ, повѣсть, зъ авглійского житя Дивенса.

c) Do biblioteki darowali: tutejszy księgarz W-ny M. Michta: die Sternenwelt. Ein populäres Lesebuch. Stuttgart. — Niektóte zjawiska przyrody, tom I. z biblioteki popularnej nauk przyr. Warszawa 1858. — T. Kościuszko w Ameryce opow. St. Kunasiewicza. Lwów 1876. — Oblężenie Stanisławowa przez Moskali w 1739. r. Obrazek hist. nap. F. Lewicki. Stanisławów 1879. — Przegląd najnowszych płodów piśmiennictwa polskiego. 1870—1871. przez F. Sulimirskiego. Warszawa 1872. — Dzieje Polski wierszem dla dzieci z uwagami. W Przemysłu 1866. — Kazimierz Przybysławski, uczeń IV. podarował: Duch Puszczy. Opowiadanie z amerykańskich borów Dr. Birda, przełożył Wł. L. Anczyc. Warszawa 1872. — Waclaw Korabiewski, uczeń II. b. klasy podarował: Czytelnię dla młodzieży w 12. tomikach pod tytułem: Dwanaście opowiadań z dziejów Polski, Litwy i Rusi. W Samborze drukiem Czaińskiego 1881. — W 50-letnia rocznicę urodzin Najjaśniejszego Pana. Cesarz

Franciszek Józef I. Jego żywot i rządy, skreślił Felix Chaszczyński. W Samborze 1880. — **Pamiętna Wojna Narodu Polskiego w roku 1830 - 1831** napisał Wł. T. Kisielewski. W Samborze nakł. i druk. Czajńskiego 1880. **Bolesław Rutkowski, uczeń II. B klasy** darował: Hofmann. Przemysłnik przeł. Bolesław Dunin. W Brodach.

C) Z funduszu dla ubogich uczniów gimnazjum zakupiono **23** sztuk szkolnych książek dla wyżyczenia ubogiej młodzieży.

D) Gabinetom przyrodniczym przybyły: sciopticon z odpowiednimi okazami i jeden ptak.

E) Zakupiono **31** obrazów starożytnych dla demonstracyi w nauce historyi i filologii.

Dla nauki gimnastyki zakupiono wszystkie potrzebne przyrządy do urządzenia sali. Nadto dla biblioteki sprawionō dwie nowe szafy zaszklone i dwa stoliki.

Fuudusze na zbiory naukowe w r. szk. 1882.

1. Pozostałość z r. szk. 1881.	6 złr. 21 cent.
2. Taksy wstępne	237 " 30 "
3. Datki na zbiory naukowe	407 " — "
4. Za duplikaty świadectw	19 " — "
5. Zapomoga miejska dla urządzenia sali dla gimnastyki a	80 " — "
z odczytu wpłynęło na ten cel	6 " — "
Razem	755 " 51 "

VI. ZAPISKI STATYSTYCZNE.

a.) Liczba uczniów.

W klasie	Ogólna liczba w katalogi zapisana.	Uczniów publicznie na początku roku	Z końcem II. półrocza			Klasyfikacya przy końcu roku szkoln.					w ciągu r. wystąp.
			publicznych	prywatnych	razem	celując.	I. stopień	pop. może	II. stop.	III. stop.	
I. a)	45	42	36	1	37	3	24	3	4	2	8
I. b)	46	43	37	1	38	2	24	4	5	2	8
II. a)	27	27	24		24	2	14	5	3		3
II. b)	27	27	23		23		13	8		2	4
III. a)	35	35	33		33	2	20	5	4	2	2
III. b)	36	36	29		29	5	14	2	4	4	7
IV.	57	55	52	2	54	9	40		2	1	3
V.	52	52	46		46	5	24	5	5	7	6
VI.	24	23	19	1	20	3	15	1			4
VII.	32	30	30	1	31	6	17	5	2		1
VIII.	28	27	23		23	5	17		1		5
Uczniów prywatnych							3	1	2		
Razem	409	398	352	6	358	42	225	39	32	20	51

b.) Wiek uczniów klasy pierwszej i ósmej.

W kl. I. lat 10 miało	2	W kl. VIII. lat 17 miało	1
" 11. " 15		" " 18 " 2	
" 12. " 22		" " 19 " 5	
" 13. " 20		" " 20 " 7	
" 14. " 11		" " 21 " 1	
" 15. " 3		" " 22 " 1	
Razem	75	" " 23 " 2	
		" " 24 " 2	
		" " 25 " 1	
		" " 29 " 1	
		Razem	23

c) Co do języka rodzimego było :

Polaków . . .	201
Rusinów . . .	127
Niemców . . .	30
Razem	<u>358</u>

c) Co do religii lub obrządku :

Obrz. łac. . .	170
Obrz. greck. . .	129
Obrz. orm. . .	7
Wyzn. mojżesz. . .	51
„ ewang. . .	1
Razem . . .	<u>358</u>

e) Opłata szk. w r. 1882. wynosiła 3104 złr. 50 cent.

Opłatę szkolną płacących było	196
Uwolnionych	162
Stypendya pobierało uczniów	17
Kwota stypendyów wynosił	1114 złr. w. a.

VII.

Lokacye uczniów publicznych

z II. półrocza roku szk.

K l a s a I. a.

Stopień celujący:	17. Krasicki Włodzimierz
1. Moskal Józef	18. Sarkisiewicz Kajetan
2. Baryczko Michał	19. Teodorowicz Leon
3. Daniłowicz Eugeniusz	20. Hulles Salamon
	21. Kieta Karol
Stopień pierwszy.	22. Tomenko Jerzy
4. Kieta Bronisław	23. Wojciechowski Feliks
5. Kokurewicz Bronisław	24. Rebhun Rubin
6. Martini Otto	25. Martini Józef
7. Arkusiewicz Stanisław	26. Zakrzewski Włodzimierz
8. Jaworski Józef	27. Altheimi Artur
9. Zurakowski Aleksander	
10. Łukaszewicz Dymitr	Stopień drugi.
11. Tannenbaum Ignacy	otrzymało 4
12. Samolewicz Albin	
13. Bong Izydor	Stopień trzeci.
14. Trzciniński Ignacy	otrzymało 2
15. Błażek Stanisław	
16. Czernik Maryan	Przypuszczno do exami- nu poprawczego 3

K l a s a I. b.

Stopień celujący:	Stopień pierwszy.
1. Grabowieński Filaret	3. Demiańczuk Bazyli
2. Bartz Antoni	4. Zajączkowski Mikołaj

5. Dudyk Emil	20. Proskurnicki Anator
6. Dawidowicz Hieronim	21. Drzewiecki Wojciech
7. Herman Emanuel	22. Morelowski Kazimierz
8. Schuster Chaim	23. Rakowski Michał
9. Brodziński Alexander	24. Puchalski Wojciech
10. Büschel Bernhard	25. Wirski Maryan
11. Łukawiecki Eugeniusz	26. Warchoł Bolesław
12. Kessler August	
13. Sęk Maryan	Stopień drugi.
14. Sypniewski Mieczysław	otrzymało 5
15. Fediuk Jan	
16. Maksymowicz Dymitr	Stopień trzeci.
17. Schayer Eugeniusz	otrzymało 2
18. Slitzker Bernhard	
19. Tührer Jan	Przypuszczono do 'exami- nu poprawczego 4

K l a s a II. a.

Stopień celujący:	10 Wojcikiewicz Maryan
1. Iwaniczuk Mikołaj	11. Dudczuk Dymitr
2. Szachnowicz Jędrzej	12. Sławiński Jan
	13. Baumgärtner Michał
Stopień pierwszy.	14. Wieselberg Chaim
3. Drohomirecki Stefan	15. Pyrganowski Bolesław
4. Doliński Władysław	16. Repka Maryan
5. Kejwan Mikołaj	
6. Zetterbaum Mordko	Stopień drugi.
7. Hawrysz Józef	otrzymało 3
8. Lewicki Teodor	
9. Andrzejowski Stanisław	Przypuszczono do exami- nu poprawczego 5

K l a s a II. b.

Stopień pierwszy.	5. Kleski Adolf
1. Tworowski Ipnacy	6. Rożański Stanisław
2. Dziubanowski Eugeniusz	7. Rutkowski Bolesław
3. Czerniatowicz Karol	8. Teodorowicz Roman
4. Koppelman Józef	9. Korabiewski Waclaw

10. Winter Zygmunt	Stopień trzeci	
12. Fernbach Nusim	otrzymało	2
13. Kiesler Anczel		
Przypuszczono do egzaminu poprawczego		, 8

K l a s a III. a.

Stopień celujący.	14. Dąbczewski Bohdan	
1. Budzianowski Ignacy	15. Lewicki Rudolf	
2. Peczerski Tomasz	16. Thader Ottmar	
	17. Pechnik Ubald	
Stopień pierwszy.	18. Sylwester Leon	
3. Gottfried Rudolf	19. Ładziński Julian	
4. Siwiński Michał	20. Łubkowski Jędrzej	
5. Neweściuk Jakób	21. Sozański Władysław	
6. Bilski Wiktor	22. Hlebowicki Sofron	
7. Puzyna Roman	Stopień drugi	
8. Romanowski Miecz.	otrzymało	4
9. Heller Jan	Stopień trzeci	
10. Doliński Dymitr	otrzymało	2
11. Puzyna Tadeusz	Przypuszczono do exami-	
12. Bong Edmund	nu poprawczego	5
13. Agopsowicz Grzegorz		

K l a s a III. b.

Stopień celujący:	13. Pidłęśniuk Bazyli	
1. Proskurnicki Michał	14. Swoboda Wiktor	
2. Nowicki Bazyli	15. Szwed Antoni	
3. Schorr Samuel	16. Rusin Michał	
4. Zlepko Klemens	17. Kiernicki Maciej	
5. Pleszkan Jan	18. Bilinkiewicz Marceł	
	19. Ilawran Franciszek	
Stopień pierwszy.	Stopień drugi	
6. Tkacz Michał	otrzymało	4
7. Baczyński Jan	Stopień trzeci	
8. Rosner Kazimierz	otrzymało	4
9. Kulczycki Włodzimierz	Przypuszczono do exami-	
10. Kasperek Jan	nu poprawczego	2
11. Kirchner Zygmunt		
12. Semeniuk Szymon		

K l a s a IV.

Stopień celujący:	27. Pechnik Wiktor
1. Sanojca Józef	28. Pasiecznicki Aleksander
2. Rybczuk Prokop	29. Piotrowicz Wikter
3. Rudnicki Michał	30. Grabski Jan
4. Reisberg Jakób	31. Łuczyński Jan
5. Hładij Emilian	32. Rusin Aleksander
6. Lubowiecki Stanisław	33. Szmigielski Roman
7. Gottlieb Jędrzej	34. Orobkiewicz Jan
8. Pfiffer Szymon	35. Lewicki Roman
9. Pieściorowski Szczęsny	36. Lewicki Leon
Stopień pierwszy.	37. Szczepański Stanisław
10. Pliszewski Jan	38. Dwernicki Tadeusz
11. Kruszelnicki Stefan	39. Czerny Antoni
12. Ciesielski Roman	40. Kurzer Edmund
13. Spritzer Adolf	41. Szeparowiz Eugeniusz
14. Waller Leib	42. Silberbusz Abraham
15. Wincenz Jan	43. Newelski Zygmunt
16. Jarosiewicz Jarosław	44. Jasiński Hipolit
17. Hryhorczuk Eliasz	45. Sokol Tadeusz
18. Pisar Władysław	46. Kleinmann Chaskel
19. Gawański Aleksander	47. Woroniecki Józef
20. Przybysławski Kazim.	48. Bayer Józef
21. Stefańczuk Jan	49. Lichtenstein Henryk
22. Liebhart Gustaw	Stopień drugi
23. Heller Maksymilian	otrzymało 3
24. Pyrzanowski W.told	Stopień trzeci
25. Montemerli Maksymil.	otrzymało 1
26. Kałyteczuk Jan	

K l a s a V.

Stopień celujący:	Stopień pierwszy.
1. Stepień Włodzimierz	6. Wesołowski Emil
2. Malarski Szczęsny	7. Hlebowicki Teofil
3. Pfiffer Jonasz	8. Swaryczewski Mikołaj
4. Dylski Ludwik	9. Kruszelnicki Włodzim.
5. Marcinkiewicz Stanisł.	10. Hułejczuk Onufry

11. Stetkiewicz Jan	24. Schayer Emil
12. Nawrocki Aleksy	25. Kisielewski Julian
13. Gyurkovich Leon	26. Oryszczuk Bazyli
14. Janelli Antoni	27. Harasymiuk Bazyli
15. Sawicki Karol	28. Rudnicki Roman
16. Hanakowski Włodzim.	29. Kamiński Leopold.
17. Jaworski Tytus	Stopień drugi
18. Bojarski Emil	otrzymało 5
19. Czarkowski Józef	Stopień trzeci
20. Hołyński Jan	otrzymało 7
21. Gawański Seweryn	Przypuszczono do exami-
22. Pasiecznicki Eugeniusz	nu poprawczego 5
23. Aleksandrowicz Walery	

K l a s a VI.

Stopień celujący:	10. Dwernicki Stanisław
1. Nowakowski Filip	11. Theodorowicz Jan
2. Młodzianowski Stanisł.	12. Zaleski Bolesław
3. Dudyk Julian	13. Błoch Franciszek
Stopień pierwszy.	14. Hołyński Jan
4. Matejkow Teodor	15. Michalewicz Antoni
5. Kiesler Szymon	16. Werhanowski Bronisław
6. Młodzianowski Józef	17. Zajączkowski Mieczysł.
7. Schayer Wilhelm	18. Mołczkowski Leonidas
8. Rittigstein Maksymilian	Przypuszczono do exami-
9. Liebhart Emeryk	nu poprawczego 1

K l a s a VII.

Stopień celujący:	Stopień pierwszy.
1. Chomin Hipolit	7. Ktinstler Henryk
2. Czerniatowicz Józef	8. Woroniecki Tadeusz
3. Rudnicki Nestor	9. Szmarykowski Eustachy
4. Resch Mojżesz	10. Hulles Jakób
5. Czechowicz Władysław	11. Curkowski Julian
6. Rath Dawid	12. Lisowski Jan

13. Wieselberg Simche	21. Noskowski Władysław
14. Łukaszewicz Mikołaj	22. Osadca Aleksander
15. Bocheński Emanuel	23. Wojcikiewicz Kazim.
16. Iwanicki Kazimierz	
17. Lachs Jakób	Stopień drugi
18. Bilinkiewicz Emil	otrzymało 2
19. Terlecki Atanazy	Przypuszczono do exami-
20. Kratochwil Józef	nu poprawczego 5

Abituryenci, którym przyznano świadectwo dojrzałości:

Chlubne świadectwo	Kosiński Antoni
otrzymali:	Lewicki Jarosław
Fiszer Zygmunt	Lewicki Zenobiusz
Kmicikiewicz Włodzim.	Miltsovits Jan
Lewicki Maksymilian	Pechnik Gwido
Szydłowski Józef	Pszyk Mikołaj
	Reszetyłowicz Aleksan.
Świadectwo dojrzałości:	Rybak Józef
Balabayder Józef	Walewski Kazimierz
Bernhaut Wilhelm	Marmorosch Maurycy
Janiszewski Władysław	Androchowicz Michał
Kawecki Stanisław	

5 abitur. pozwolono powtórzyć examina z jednego przedmiotu po feryach.

1 reprobowany na pół roku.

OGŁOSZENIE

dotyczące następnego roku szkolnego 1883.

Wpisy odbędą się 29. 30. i 31. sierpnia w kancelaryi gimnazyalnej od 8—12 przed i od 3—6 po południu. Późniejsze zgłaszanie się napotyka na trudności.

Wpisujący się uczeń ma przynieść z sobą należyście wypełnione nacyonale, świadectwo z ostatniego półrocza i datek na środki naukowe w kwocie 1 złr. a. w. Uczniowie nowo wstępujący do zakładu mają oprócz tego przedłożyć metrykę chrztu lub urodzenia i uiścić takse wstępną w kwocie 2 złr. 10 cnt. w. a.

Uczniowie zapisujący się do I. klasy obowiązani są do egzaminu wstępnego z religii, jęz. polskiego, niemieckiego, arytmetyki. Miarę wiedzy stanowią wymagania IV. klasy szkoły ludowej. Uczniowie nieprzyjęci do zakładu otrzymują z powrotem uiszczone taksy.

Examina poprawcze odbędą się dnia 1. września po nabożeństwie. Uczniowie, którzy się do egzaminu w tym dniu nie zgłoszą, otrzymają stopień ogólny drugi.

Oplatę szkolną należy złożyć w 1. półroczu najdalej do końca września, w II-giem do końca lutego w kwocie 7 złr. w. a. za każde półrocze.

О П О В Ъ Щ Е Н Ь Е

на слѣдующій рѣкъ шкѣльный 1883.

Вписы ѳбувати ся будутъ 29., 30. и 31. септѣя въ канцелярїи гимназіальной ѳтъ 8—11 передъ и ѳтъ 3—6 по полудни. Пѣзнѣйше сголошенъе сполучене съ трудностїю.

Вписующій ся ученикъ має принести съ собою точно выповнене національе, свѣдоцтво зъ остатного пѣвроку и датокъ на средства науковї въ илькости 1 зр. в. а. Ученики ново вступающї до заведеня мають крѣмъ того предложити метрику хрещеня або уродженя и заплатити таксу вступну въ илькости 2 зр. 10 кр. в. а.

Ученики записующї ся до першой класы обовязанї суть зложити испытъ вступный въ религїи, языка польского, нѣмецкого, аритметики. Мѣру вѣдомости становлять вымоги четвертой класы школы народной. Ученики непринятї до заведеня дѣстануть назадъ заплаченї таксы. Испиты поправчї ѳтбудуть ся 1. вересня по богослуженю. Ученики, котрї въ тѣмъ дни не зголосять ся дѣстануть загальну другу класу.

Оплату шкѣльную належитъ зложити въ першѣмъ пѣвроку пайдальше до кѣнца вересня, въ другѣмъ до жѣнца лютого въ илькости 7 зр. в. а. за кождый пѣврѣкъ.
